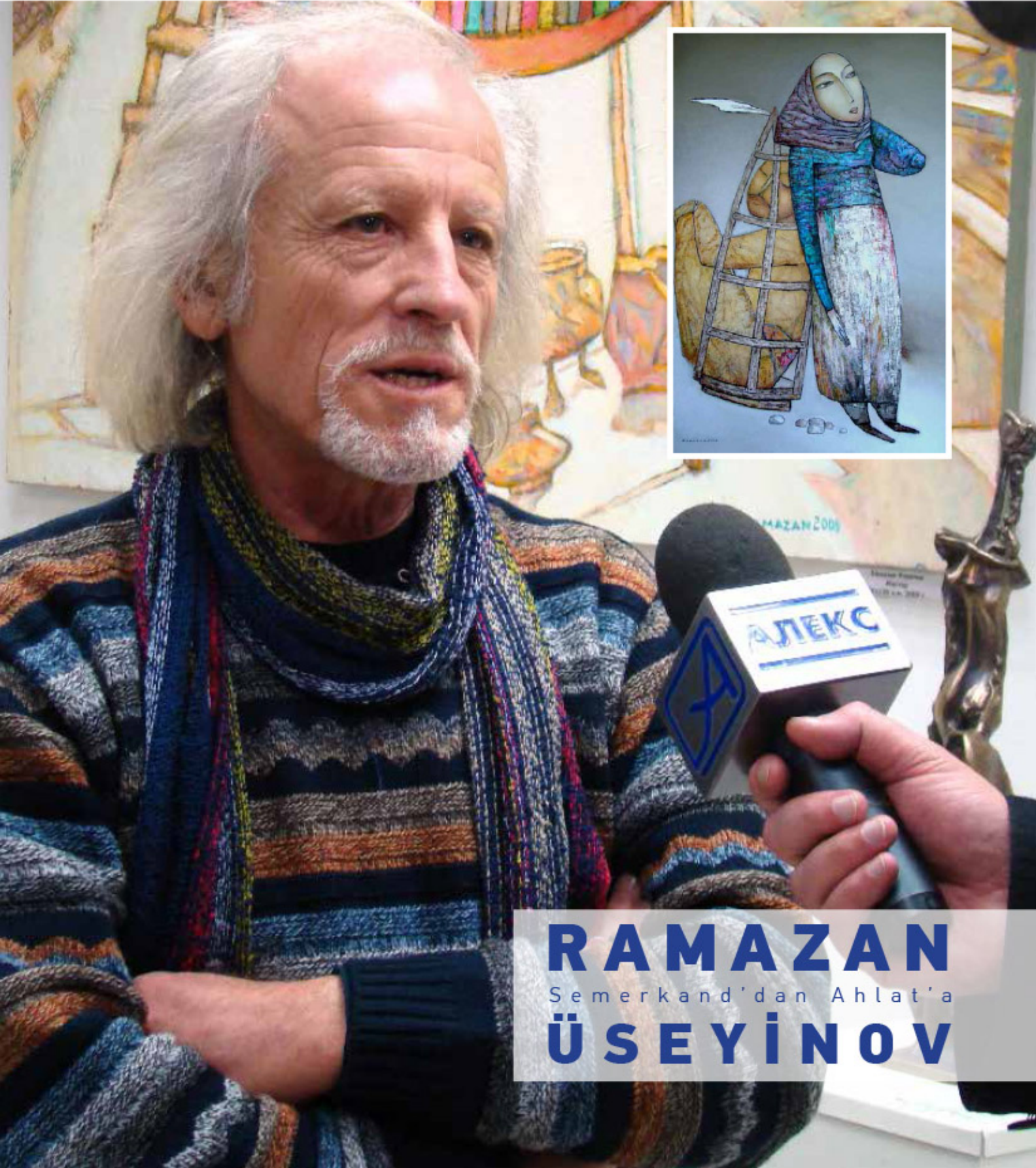

ISSN 1303-8214

KIRIM

TEMMUZ - EYLÜL 2012 Yıl: 20 Sayı: 72 **BÜLTENİ**

RAMAZAN
Semerkand'dan Ahlat'a
ÜSEYİNOV

İÇİNDEKİLER

16

2 ANT ETKENMEN EBEDİY YAÑRAYCAQ
Qırım Derneği Umumiy Merkeziniñ
Qırımtatar Milliy Qurultayı Delegatlarına
Muracaatı

5 Eskender Mustafayev
Paralimpik Oyunlarında Altın
Madalya Kazandı.

18 Doğum

20

21

10 Qırımtatar Efsanesi:
Çatalqaya civarındaki çeşme

7 Hayallerde Kırm

28 Ramazan ÖSEYİNOV:
Semerkand'dan Ahlat'a uzun
ince bir yol!

3 5.Kırım Tatar Milli
Kurultayı'nın 4.Toplantısı
Yapıldı

10 Taziye

11 Qırımtatar halq ağız
yaratıcılığundan.
Keliñiz beraber külüşeyik!!!

25 Yañı Dünya Gazetesinin
Başına Zera Bekirova Getirildi

31 2012 Yılı Fitre ve Zekatlarımızı
Kırım'a Gönderdik

23 Kırım Ananın 100.
Doğumgünü Kutlandı

15

14

4 Bin Biliyorsan
Bir Bilene Danış!

11 Video Sanatları
Festivali

8 QIRIMTATARCA
ÖGRENEMİZ

6 Dr. Ahmed İhsan Qırımlı
Edebiyat Yarıştı Qaideleri

13 Bursa Şubemiz Kuruldu

19 Azaklıoğulları Şöleni: Karadeniz
Yalısında Kırmililar Buluşması

9 Dialog
OQUV-ANLAV

25 İşte Ant Etkenmen'in Aslı

14 Sevil ve Yasmin İçin
Çibörek Günü

27 Kırım Tatar Milli Marşı
Tartışması

12 Türkiye'deki Kırım Tatar ve
Nogay Köy Yerleşimleri

25 Bekirova, Yañı Dünya ile İlgili
Planlarını QHA'yla paylaştı

27 Düğün

30 Kırım Derneği Genel Merkez'inden
Kırım'a Ramazan Yardımı

22 Kırım Sabriye
Erecepova'yı Anıyor

24

KIRIM BÜLTENİ

Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneğinin
yayın organıdır.
Üç ayda bir yayımlanır, ücretsiz dağıtılır.

Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği
Genel Merkezi adına sahibi
Tuncer KALKAY

Yazı İşleri Müdürü - Editör
Oya Deniz ÇONGAR

Tasarım - Baskı
EPAMAT

Basın Yayın Promosyon San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB, Merkez Sanayi Sitesi 538. Sk. No: 35
Yenimahalle / Ankara
Tel: (0312) 394 48 63 Fax: (0312) 394 48 65
www.epamat.com.tr

Yazışma Adresi

Meşrutiyet Cad. No:20/14, 06440 Kızılay/ANKARA
Tel: (0312) 419 4749 • Faks: (0312) 419 4751
Web Sitesi: <http://www.kirimdernegi.org.tr>
E-posta: genelmerkez@kirimdernegi.org.tr ;
info@kirimdernegi.org.tr

Kırım Bülteni, Kırım Vakfının maddî destekleriyle
yayımlanmaktadır. Derneğimiz kamu yararına
çalışan dernekler statüsündedir.

Bağışlarınız için Hesap Numarası

Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği,

T.C. ZİRAAT BANKASI YENİŞEHİR ŞUBESİ

TL 471-39775088-5001

IBAN NO: TR290001000471397750885001

\$ 471-39775088-5004

IBAN NO: TR450001000471397750885004

EURO 471-39775088-5006

IBAN NO: TR880001000471397750885006

Ön Kapak Fotoğrafı

Ramazan ÜSEYİNOV

Arka Kapak Fotoğrafı

Nenkecan - Zera Bekir

Editörden

Saygılı okuyucular;

Derneğimiz yayın organı "Kırım Bülteni" kendini geliştirme çabası içerisinde. Bunda ne kadar başarılı olduğumuz ya da olmadığımız 2013'te net olarak görülecek. Ama en önemli çabamız yayın periyoduna uyabilme konusunda. Dikkatli okuyucularımız mutlaka farkına vardılar... Yayınlarımızda uzun süreli bir aksama oldu ve biz periyodumuzu tam olarak yakalayamadık. Aslında bültenimizin üç ayda bir düzenli yayınlanması gerekmektedir. Gecikmelerimiz için pek çok bahane bulabiliriz fakat bu bizi çözüme götürmez diye düşünüyoruz. Sonunda bir araya gelerek bir özeleştiri yaptık ve gördük ki eksiğimiz belli. Her ne olursa olsun daha dikkatli, daha düzenli ve daha çalışkan olmalıyız. Bizler gibi belli bir ideal uğrunda çaba gösterenler gerekirse iğne ile kuyu kazmalı ama sonuca ulaşmalı. Çünkü çözüm sadece bizim elimizde. Bizim yerimize başkaları gelip de sorunlarımızı çözmez.

Sizlere daha iyi, daha güzel, içerisinde merak ettiğiniz pek çok şeyi bulabileceğiniz ve okumaktan zevk alacağınız bir dergi sunmak uğraşı içerisindeyiz. Kadromuza katılan yeni arkadaşlarımızla birlikte en iyiyi bulmaya çalışıyoruz. İçerik konusuna gelecek olursak bundan sonra çok daha fazla konuda, ilginizi çekeceğini umduğumuz haberleri sizlere ulaştırmak istiyoruz. Özellikle de Türkiye'de Kırım için çalışan derneklerin faaliyet haberlerini sizlere duyurmak dileğindediriz. Bu konudaki hedefimiz sadece Türkiye ve Kırım ile sınırlı kalmayıp Romanya'dan Amerika'ya kadar Kırım Tatarları'nın yaşadığı her coğrafyadan sizlere küçücük de olsa bir haber ulaştırabilmek. Bu konuda bizlere en büyük desteği mevcut derneklerimizin yapacağını umuyoruz. Bülten grubumuza ulaştırılan her haber mutlaka dergimizde kendisine yer bulacaktır.

Bu sayımızda ünlü ressam Ramazan Üseyinov'un bize anlattıklarıyla birlikte resimlerinden örnekleri; "Kırım Ana" ile ilgili bazı etkinlik haberlerini, "Qırımtatarca Öğrenemiz" sayfalarında güzel dilimizden örnekleri; ayrıca Kezlev'deki "Yüz Gözlü Kale"yi tanıtan bir araştırma yazısı bulacaksınız. Derneğimiz etkinlikleri ile beraber Hakan Kırmılı hocamızın uzun yıllar süren araştırmaları sonucu kaleme aldığı kitabının tanıtımını da ilginç bulacağınızı düşünüyoruz.

Sizlerin desteğiyle çok daha güzel şeyler yapacağımız inancındayız.

Sağlıqlı ve huzurlu kalalım...

ANT ETKENMEN EBEDİY YAÑRAYCAQ Qırım Derneği Umumiy Merkeziniñ Qırımtatar Milliy Qurultayı Delegatlarına Muracaatı

Biz, Qırımtatarlar, siyasiy konyunkturaniñ tesadüfinen peyda olğan bir halq degilmiz. Biz, Qırımniñ tamir halqı, Altın Ordadan, Qırım Hanlığından bugünlerge kelgen mirasqa saip olğan bir milletimiz. Biz, 1917-de İslâm aleminde ve Türk dünyasında birinci defa demokratik parlament qurğan, qorqunçlı sürgün devirimizde de dünyağa insan aq-uquqlarınıñ nasıl qorçalanacağını öğreten bir milletimiz. Bugün Birleşken Milletlerde temsil etilgen yuzden ziyade devletniñ ne özi, ne adı, ne milleti ortada yoq ekende Qırımtatarnıñ devletçiligi bar edi, milliy bayrağı yelpirey ve marşı (gimni) yañray edi. Bizim şanlı Kökbayrağımız, deren manalı “Ant Etkenmen” marşımız ve butün milliy simvollarımız öz menlik ve tarihimizniñ eñ açıq belgileri olıp turalar.

Başqaları bizim böyle acaip tarihiy milliy mirasımızğa suqlanır eken, iç kimse bu eñ kıymetli miras ve simvollarımızni esassız yerge çetke atuv aqqına malik degildir. Milliy marşımız “Ant Etkenmen”niñ deñiştirilüviniñ Milliy Qurultayımızniñ kün tertibine alınğanını eşitken de balabandan balaban ayrette qaldıq. Bugünkü künde milletimiz bir yaqtan öz vataniña yañıdan tamir atuvğa kureşir eken, tarihiniñ iç bir devirinde olmağan dayın öz tilini ve medeniyetini coyuv telükesini yaşay. Eger bizler til ve medeniyetimizni coysaq, Allah qorçalsın, tarihtan da silinip ketecekmiş. Böyle real bir telüke milletimizniñ başında turar eken, kün tertibimizniñ birinci maddesi asıl bu olmaq kerektir. Amma bunıñ yerine asırlıq milliy marşımızniñ deñiştirilüvini munaqaşa etsek tarih bizni aslı da bağışlamaz. İnsanlarımız şanlı milliy marşımızni deñiştirmekni aqlığa ketirmek yerine, epsiden ogüne öz balalarına öz Qırımtatar tilinde laf etmek ve olarğa “Ant Etkenmen”niñ manasını añlatmaqnen borcludırlar.

Sayısı milyonlarnen adam olğan Türkiyedeki Qırımtatar diasporası milliy marşımız olğan “Ant Etkenmen”niñ Antlı Şeitimiz Noman Çelebi Cihan yazğan original varyantınıñ bir kelimesiniñ bile deñiştirilüvine kesen-

kes qarşıdır. Bugünde bugün bütün Qırımtatar diasporası bu fikirde olğanını er vastanen köstergendir. Qırımtatar Milliy Qurultayınıñ urmetli delegatlarınıñ milliy tarihimize ve mirasımıza aqaret manasına kelesoñ derece yañlış bir karar almaycaqlarına inanamız. Milliy Qurultay delegatlarımızni Antlı Şeitimiz Noman Çelebi Cihanniñ ulu hatresini daa bir kere kötermege davet etemiz. Yüce Allah Vatanımızda şanlı Kökbayrağımızni ebediy yelpiretsin, şerefli “Ant Etkenmen”imizni ebediy yañratsın, qutlu ezanımızni toqtatmasın.

Qırım Derneği Umumiy Merkezi
Qırım Derneği Aqsaray Şubesi
Qırım Derneği Amasya Şubesi
Qırım Derneği Balıkesir Şubesi
Qırım Derneği Ballıqpınar Şubesi
Qırım Derneği Bandırma Şubesi
Qırım Derneği Ceyhan Şubesi
Qırım Derneği Çatalca Şubesi
Qırım Derneği Çorlu Şubesi
Qırım Derneği Gebze Şubesi
Qırım Derneği Gönen Şubesi
Qırım Derneği İlgin Şubesi
Qırım Derneği İstanbul Şubesi
Qırım Derneği Qocaeli Şubesi
Qırım Derneği Qonya Şubesi
Qırım Derneği Mersin Şubesi
Qırım Derneği Nigde Şubesi
Qırım Derneği Seydişeer Şubesi
Qırım Derneği Tekirdağ Şubesi
Qırım Derneği Yalova Şubesi
Qırım Derneği Nevşeer Vekilligi
Qırım Derneği Ordu Vekilligi
Qırım Derneği Manavğat Vekilligi

5. Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın 4.Toplantısı Yapıldı

5. Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın 4.Toplantısı 21-22 Temmuz günlerinde Kırım Tatar Akademik Müzikal ve Drama Tiyatrosunda yapıldı. Derneğimiz Genel Sekreteri Oya Deniz Çongar ile Yaşlılık Komisyonu Başkanımız Fethi Kurtiy Şahin'in de hazır bulunduğu ve birer konuşma yaptıkları kurultayda, Kırım Tatarları'nın 28 Ekim'de yapılacak Ukrayna Parlamentosu seçimlerinde sergileyeceği net tutumun belirlenmesi amacıyla KTMM'nin Ukrayna sağcı demokrat güçleri ile müzakerelere devam etmesi, Kırım Tatar Milli Marşı olan "Ant Etkenmen"i'nin değiştirilmemesi, 6.dönem Kırım Tatar Milli Kurultay seçimlerinin sivil toplum ve siyasi teşkilatlar tarafından seçilecek kişilerin belirleneceği bölgelerde karışık sisteme göre yapılması hususunda karar alındı. Ayrıca 6. Dönem Kırım Tatar Milli Kurultay seçimlerinden sorumlu merkez seçim komisyonu kuruldu. Başkanlığını Remzi Ablayev'in üstlendiği komisyon 27 kişiden oluşuyor.

Kurultay Teftiş Komisyonu raporuna dayanarak 8 üyeyi ihraç etti. Remzi Abdurefiyev, Ernest Ablâkimov, Daniyal Ahmetov, Kamil Ametov, Ruslan Balbek, Resude İzmaylova, Seyitumer Nimetullayev ve Enver Süleymanov Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın 3.toplantısında 2010 yerel seçimleri ile ilgili alınan kararlara uymadıkları için ihraç edildiler.

Kurultay delegeleri ayrıca Milli Marş "Ant Etkenmen"i değiştirmek isteyen çevrelere cevap niteliğinde olan bir karar aldılar. KTMM'nin resmi internet sitesi "qtm.org"ta da yayınlanan karar metni şöyle;

26-30 Haziran 1991 tarihlerinde yapılan 2. Kırım Tatar Milli Kurultayı kendisini 1917'de yapılan Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın mirasçısı olarak ilân etmiş ve milli devlet geleneklerini devam ettirerek 30 Haziran 1991'de "Kırım Tatar Milli Bayrağı ve Kırım Tatar Milli Marşı" hakkında Kabul ettiği kararı şöyle belirlemiştir :

1- Kırım Tatar halkının bayrağı olarak dikdörtgen şeklinde, üzerinde bayrağın sapına yakın üst köşede Altın Tamga'nın bulunduğu mavi renk kumaş kabul edilmiştir. Bayrağın eninin boyuna oranı 1/2 olarak belirlenmiştir.

2- Kırım Tatar Milli Marşı olarak Noman Çelebicihan'ın "Ant Etkenmen" eseri kabul edilmiştir.

Bu kararın kabul edilmesiyle Kırım Tatar halkının resmi sembolleri olan milli marş ve milli bayrak Kırım Tatar halkının birliğini, milli kimliğini nesilden nesile geçişi ve yüzyıllarca devam eden özgürlük mücadelesini yansıtarak halkın ayrılmaz sembolü olmuştur. Kırım Tatar halkının sembolleri olan milli bayrak ve milli marş resmi, uluslararası ve halk etkinliklerinde kullanılır.

5.Dönem Kırım Tatar Milli Kurultayı'da 2. Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın kabul ettiği ve 30 Haziran 1991 tarihli kararla onayladığı halkın resmi sembolleri olan bayrak ve marşın kullanım usullerinin belirlenmesi amacıyla aşağıdaki kararı kabul etmiştir :

1- KTMM onay için 6.Kırım Tatar Milli Kurultayı'na aşağıdaki belgeleri hazırlamakla görevlendirilmiştir ;

1/1- Noman Çelebicihan'ını edebi eseri "Ant Etkenmen"ini orijinal metninin saklanacağı "Kırım Tatar Milli Marşı Hakkında" kararın hazırlanması, Kırım Tatar Milli Marşı'nın bestesinin resmi şeklinin belirlenmesi, marşın resmi kullanımının düzenlenmesi ile koruma yollarının belirlenmesi.

1/2- "Kırım Tatar Milli Bayrağı Hakkında" ki kararı hazırlayıp bayrağın resmi kullanım düzeni ve koruma yollarının belirlenmesi.

2-Kırım Tatar halkının resmi sembolleri olan Kırım Tatar Milli Bayrağı, arması ve marşı ile ilgili tüm sorunlar ancak Kırım Tatar Milli Kurultayı'nın sorumluluğu altında bulunur. Bunlardaki değişiklikler Kırım Tatar halkı tarafından önceden açık şekilde görüşülmeden müzakerelere edilemez.

Bu karar 5.Dönem Kırım Tatar milli Kurultayı'nın 4.Toplantısı'nda Kabul edilmiştir. Akmescit, 22 Temmuz 2012

5.Kırım Tatar Milli Kurultayı 4. Toplantısı Divan Kurulu:

Mustafa A.Kırımçoğlu, Refat Çubarov, Remzi İlyasov, Ahtem Çiygöz

5.Kırım Tatar Milli Kurultayı 4. Toplantısı Sekreterliği Başkanı Zair Smedlayev

BİN BİLİYORSAN BİR BİLENE DANIŞ!

Murtaza ESENKAL

Beraber çalışmaktan son derece mutluluk duyduğumuz değerli Başkanlarımız, Yönetim Kurulu üyelerimiz ve dernek üyelerimiz;

Genel Merkezimizin ve Şubelerinin Kırım ve Kırım kültürü için değerli çalışmalarını ve bu çalışmalar için gösterdikleri fedakarlıkları herkesin takdirlerine sunuyoruz. Bu çalışma alanlarını genişletmek ve sürekli hareket halinde olmak cemiyetimizin ana hedefidir.

Kırım'da olumsuz koşullarda yaşayan kardeşlerimizin bizlere olan güvenlerini korumalıyız. Onlar bizlerin verdiği destekleri her zaman beklemekteydiler. Olumsuz koşullarda yaşayan kardeşlerimizin bu durumlarının en asgari düzeye indirilmesi bizlerin çalışma alanlarımızı genişletme hususunda ellerimizden gelen gayretin üzerine çıkabilmemiz ile mümkündür. Güzel Kırımımızın bizlerden beklentisi budur.

Çalışmalarımızda özellikle dillerimizden düşürmediğimiz İsmail Bey Gaspıralı'nın "Dilde, Fikirde, İşte Birlik" sözü bizlerin kültüründe olan beraber çalışmayı öngörmektedir. Bu kabiliyetimizi yeniden ortaya çıkarmak bizlerin çalışmaları ile olacaktır. Bu işin püf noktası "ben" kelimesinden "biz/bizler" kelimesine geçmekle olacaktır. Etrafımızda daima genç dinamik çalışkan fedakar insanların olması ve yetiştirilmesi gerekmektedir.

Kırım, Kırım Hanlığının ortadan kalkması ile kelimenin tam anlamı ile ortada kalmıştır. Bizler, ataları Ak Topraklara mecburi göçmek zorunda bırakılmış nesilleriz, Kırım'da kalan akrabalarımız ise faciaların içinde şaşalayıp kalmışlar. Cani Stalin'in sinsi planları ile 18 Mayıs 1944'de soykırıma uğramış, Urallara-Özbek çöllerine Sibiryaya sürülmüş. Aileleri dağılmış parçalanmış binlerce insan tren vagonlarında ölmüş, ölüleri yollara atılmış, Kırım boşaltılmış ve güzel Kırım öksüz kalmıştır.

Dünyada eşine rastlanmayan bu soykırımı sonunda elinde dünyalık hiçbir şeyi olmayan bu eşsiz insanlar Kırım'a dönmek, Kırım'ı yeniden "vatan" yapmak fikir ve düşüncesinden asla vazgeçmeyip sürgünde millî hareketi başlatmışlar. Bu zor şartlarda yürütülen çalışmaların sonucu olarak şükürler olsun ki bugün 350 binden ziyade insan Kırım'a gelmiştir. Millî hareketimizin çalışmalarını tarihçilerimiz en ince detayına kadar her zaman her yerde anlatıyor ve kitaplar yazıyorlar. Bu trajediyi yaşayan pek çok insan hayatta, geçmişin sıkıntılarını, zulmünü halen içlerinde yaşıyorlar.

Bizler şahıs olarak, cemiyet olarak bu "kahraman" insanlara katkılarımız nedir? sorusunu kendimize daima sormamız gerekiyor.

Yüreğinde her zaman Kırım sevgisini taşıyan değerli dostlarımız, 1990 yılında Genel Merkez olarak teşkilatlanan Derneğimiz, anlattığımız bu meseleler hususunda çalışmış ve çalışmaya da devam etmektedir.

18 Mayıs 1944 yılında yaşanan soykırım ve sürgün hangi milletin başına gelir de tekrar ayağa kalkabilir. Şunu açıkça söyleyelim, Kırım Tatarları bunu başardılar ve Kırım'a döndüler. Aklımızdan hiç çıkarmayalım, bugün Kırım'a gelip de kendi evini toprağını alamayan bu insanlar kesinlikle "kahramanlarımızdır", önlerinde saygı ile eğiliyoruz. Şükürler olsun ki bugün Kırım'a yerleşmeye çalışan kardeşlerimizin ev kurma çalışmaları, tarlalarda tarım ile uğraşmaları ve ticaret hayatındaki çabaları bizleri sevindirmeye devam etmektedir.

Türkiye'nin millî eğitim programlarından faydalanan öğrencilerimiz gururumuzdur. Bu güne kadar 1000'e yakın öğrencimiz mezun olmuştur. 150 civarında öğrencimiz ise halen okumaktadır. Bu öğrenciler bizlerin öz evlatlarıdır, ilgimiz ve takibimiz devam etmektedir. Pırıl pırıl olan bu çocuklarımız geleceğimize dir.

Kalbinde daima Kırım sevgisi ile dolu olan dostlarımız;

Unutmamamız gereken en önemli husus bizlerin kahraman kardeşlerimize ne derecede yardımcı olduğumuzdur. Bütün dünya müslümanlarına gösterdiğimiz ilgi ve alakanın ne kadarını kendi insanımıza gösteriyoruz? Bu soruyu kendimize daima soralım.

Başta Mustafa Aga'mız olmak üzere Kırım'da yaşayan her kardeşimize saygı ve sevgi göstermek bizlerin insanlık ötesi borcumuzdur. Çünkü Kırım'ı yeniden Vatan yapma mücadelesi veren onlardır.

Değerli dostlar, Derneğimiz Genel Merkezi Yönetimi olarak bu dönem teşkilatlanma çalışmalarına önem vermekteyiz. Bunun için görev taksimi yaparak bizler görevlendirildik. Murtaza Esenkal, Oya Deniz Çongar ve Mustafa Şahin'den oluşan ekip çalışmalarımızda başarılı olabilmek için elimizden gelen gayreti göstereceğiz.

Derneklerimizi ziyaret etmek birinci derecede öneme haiz. Bu doğrultuda Aksaray, Bursa, Bandırma ve Balıkesir ziyaretlerimiz oldu ve verimli toplantılar yaptık. İleriye dönük özel teklifler ve fikirler ortaya çıktı. İnsanların saygı ve sevgiyi ön panda tutarak konuşmaları cemiyetlerimizin saygınlığı ve daima üst düzeyde kalması için gereklidir.

Bursa Kırım Derneğinin, Genel Merkezimiz ile birleşme kararları çok önemli bir gelişmedir. Gücünü bizler ile birleştiren saygıdeğer kardeşimiz Adnan Süyen'in nezdinde tüm Yönetim Kurulu Üyesi kardeşlerimize

teşekkür ediyoruz. Hayırlı uğurlu olsun. Bu da gösteriyor ki çalışmalarımız daha da ileriye gidecektir. Birlikten güç doğar. Gerçekten bu hareket beraber çalışma kabiliyetimiz için önemli bir katkıdır.

Bölgemiz ve dünyanın çalkantılı bu döneminde özellikle bölgemiz ve Türkiye'nin üzerinde oynanmak istenen oyunlara içimizdeki hainlerin gizli emelleri ve istekleri Vatanımızın birliğinin dağılması için gösterilen faaliyetlere bizlerin duyarsız kalması mümkün değildir. Bizlerin Vatan hassasiyeti çok yüksektir. Vatanın kıymetini bizlerden başkası bizim gibi bilemez, çünkü soykırım yaşayan bir milletiz biz.

Hassasiyeti yüksek değerli dostlarımız, belirttiğimiz bu duygu ve düşünceler doğrultusunda çalışmalarımızı kalıcı hafızalardan çıkmayan plan ve program çerçevesinde yapmalıyız. Cemiyetlerimizin daima hareket halinde olması için insanlarımızı cezbedici faaliyetlerde bulunalım. Çibörek Günleri – Kırım Geceleri – Tepreçler – Folklor Çalışmaları – Kırım Tatarca Dil Kursları – Müzik Çalışmaları – İstişare Toplantıları – Kermesler – Yurtiçi Gezileri – Kırım Gezileri – Kurbanların Kırım'da Kesilmesi – Fitre ve Zekatların Kırım'a Gönderilmesi – Öğrenciler İçin Burs – Dergi – Bülten Yayınlarına Destek Olunması – Kırım'da Çocuk Okutma – Kardeş Aile Edinme – Üniversitelerin Yurt Sorunu vb. daha çoğaltılabilecek alanlarda çalışma yapalım. Bütün kalbimiz ile inanıyor ve gerçekleştirebileceğimiz bu alanlarda çalışmalar için "zaman ve akçe" fedakarlığında bulunmak her birimize düşün görevdir.

ESKENDER MUSTAFAYEV PARALİMPİK OYUNLARINDA ALTIN MADALYA KAZANDI

LONDRA (QHA) - Akmesitli Eskender Mustafayev 2012 Londra Paralimpik Yaz Oyunlarında 50 metre serbest yüzme dalında altın madalya kazandı.

Mustafayev finalde 38.26 saniyelik derecesiyle tüm rakiplerini geçerek birinci oldu. Gümüş madalyayı Fransız David Smetanine (38,75), bronz madalyayı ise Çek Cumhuriyeti sporcusu Yan Povysil kazandı.

31 yaşındaki Eskender Mustafayev 2012 Londra Paralimpik Yaz Oyunlarında daha üç dalda yarışacak.

QHA

Dr. Ahmed İhsan Qırımlı Edebiyat Yarışı Qaideleri

Dr. Ahmed İhsan Qırımlı Edebiyat Yarışı 2012 senesi için ikâye saasında tertip etildi. Yarışnıñ qaideleri asttaki kibidir :

1- İştirakçiler 12-29 yaş arasında olmaq kerekler.

a. Eserler,

b. 17-29 yaş arası (doğğan tarihi 01.01.1982-31.12.1994 arası olğan grupp)

c. 12-16 yaş arası (doğğan tarihi 01.01.1995-31.12.1999 arası olğan grupp)

olaraq eki ayrı kategoriyada olacaqtır.

2- Eserlerniñ, Qırımtatar Milliy Qurultayı tarafından qabul etilgen latin urufatınen qırımtatarca yazılması

şarttır.

3- Yiberilecek eser yaki eserler, daa evel iç bir yerde ve iç bir usulnen neşir etilmemek kerektir.

4- Qonqursqa pek çoq sayıda esernen iştirak etmek mümkündür.

5- Tertip etken teşkilâtlarnıñ İdare Eyeti azaları, Yuqarı Şura azaları, yarış qomissiyası azalarinen bu kişilerniñ qorantalarındañ olğan kişiler yarışqa iştirak etip olamazlar.

6- Yiberilecek eser, yarışnıñ internet saytında olğan örnek eser qalıpı boyunca azirlenmek kerektir.

7- Muracaatlar internet boyunca elektron poçtanen yapılacaqtır.

8- İştirakçilerniñ eserlerinen beraber passportlarınñ skanerden çekilgen kopyalarını ve qısqa tercimeiallarıñ (biografiyalarnıñ) yibermeleri kerektir.

9- 2013 senesi için yarışqa soñki muracaat 31 Yanvar (Ocaq) 2013 künidir.

10- Tertip etici teşkilâtlar yarışqa yiberilgen eserlerni ğalibiyet qazanğanına baqmay neşir etüv ususunda tolu aq ve uquqqa saiptir.

11- Yarışqa birden çoq eser yibergen iştirakçiler tek bir esernen ğalebe qazanabilecektir.

12- Yarış mükafatları berilmezden öğüne adları ilân etilgen iştirakçiler Yarış Komissiyası tarafından mülâqattan keçirilecek, mükâfat qazanğanlar tek mülâqattan soñ belgilenecektir.

Mukâfatlar

Yarış Komissiyası birinci, ikinci, üçüncü ve umüt ber-genler laureatlarını belgileycektir.

17-29 yaş kategoriyası için mukâfatlar:

1.nci yer : 4000 \$

2-nci yer : 2000 \$

3-nci yer : 1000 \$

* Ayrıca komissiyaniñ seçken 5 dane rağbetlendirici mukâfatı laureatlarına berilecektir.

12-16 yaş kategoriyada komissiyanın seçken beş eser laureatı olaraq er adamğa 200 \$ para mukâfatı berilecektir.

Muracaat: Yarışqa muracaat usulü elektron poçtanen yapılacaqtır. Başqa usulnen yiberilgen ikayeler yarışqa qoşulmaycaqtır. Muracaat adresi: muracaat@ drkimli.org

Eserler, astta yazılğan usulnen MS Word 2003 formatineñ (*.doc), Times New Roman yazuv şeklinde, 12 punto büyüklüğü ve 1,5 satır mesafesineñ azirlenmeli. Qapaqta olğan eser adı, ad soyad, doğğan tarihi, cep telefonu, adres, elektron poçta adresi, mektep/zenaat kibi malümatlar bir tamam toldurulmalıdır. Eserler qapaqnen birlikte eñ çoq 15 saife olacaqtır.

HAYALLERDE KIRIM

Kırım Tatar halkı, tarihin bizlere getirdikleri sonucu çok farklı memleketlerde, çok farklı hayatlar yaşamaya mecbur kaldı. 1783 senesinden sonra ak topraklara doğru başlayan muhaceretle beraber milletin birbirinden ayrılan parçalarının talihleri de birbirlerinden ayrıldı. Bu durumun biz gençlere getirdiklerini görmek, içerisinde yaşadığımız farklı devletlerin bambaşka hayatları içerisinde o kadar kolay değil. Dede ve ninelerimizin hatıralarından öğrendiğimiz Kırım'ı gözlerimizle görmeden onun gerçekten var olduğunu, oradaki ekonomik, siyasi ve kültürel problemlerin milletimiz üzerindeki etkisini anlamak ise neredeyse imkansız.

Ben Türkiye'ye en son gelen Kırım Tatar muhacirlerinin torunuyum. Bunu bir şans olarak nitelendirmek her ne kadar korkunç olsa da, bu sayede Kırım'da hala çok yakın akrabalarım var. Demir perdenin yıkılmasının ardından onlarla tekrar bağ kurup senelerce uzak kalmış kardeşlerimizle görüşme fırsatımız da oldu. Ancak, bu kadar yakın zamanda Kırım'dan ayrılmış ve Kırım'la çok sıkı bağları olup Kırım Tatar dernek faaliyetleri ile uğraşan bir ailenin çocuğu olmama rağmen, Kırım'a ayak basana kadar Kırım sadece hayallerimdeki birkaç hikayeden ve hatıradan ibaretti. Burada, özellikle üniversiteye başladıktan sonra çok yoğun bir şekilde Ankara Kırım Derneği'nin çalışmalarına aktif olarak katılmama; okuduğum okul itibarıyla bölge tarihi hakkında fikir sahibi olmama, demekteki büyüklerimizle yaptığımız uzun sohbetlerle birlikte okuduklarımız sayesinde Kırım Tatar fikrî ve millî hareket tarihi hakkında belli bir birikimine sahip olmama rağmen bu böyleydi. Daha başka nasıl olabilirdi ki zaten? Türkiye'de hepimizin çok aşına olduğu ve yaşadığımız yerden ibaret olan Kırım Tatarlık fikrinin, bakışının başka bir şekliydi bu da.

Kırım'a ilk defa gittiğim 2012 yazında ise işte bu fikirler ve merak vardı aklımda. Herkes; bakalım beğenecek misin diye soruyordu ancak gerçekten beğenmek gibi bir hayalim yoktu. Sonuçta orası Kırım'dı; hatıralardan, kitaplardan, belgesellerden öğrenmiş olsam bile benim vatanımdı. Ya beğenmesem? Neyi değiştirdi ki bu? Kırım'dan buraya okumaya gelen arkadaşlarım Ankara'dan sonra küçük gelecektir, sıkılırsın demişlerdi. Galiba başka çok az milletin başına gelecek bir "kabus"tu bu. Diaspora'da yaşayan gençler vatan hayalleriyle yanıyorlar, oradan gelenler ise (tabi ki hepsi değil) kötüleyerek olmasa bile çok cid-

di bir "kompleks"le anlatıyorlardı oraları. İşte milletimize muhaceretin ve sürgünün mirası... 1783 senesinden beri elimizde olmayan, bizlere düşman fikirler besleyenlerce yürütülen bir yönetim vatanımıza ne yapmışsa yapmıştı. Beğenmeyecek olsam bile bu aksine bana mesuliyet verirdi. Onu hayallerimdeki masal ülkesi yapmak ve tarihine yakışır bir yer haline getirmek, bunu fark edenler için bir görev olmalıydı fikrime göre...

Bunları anlattıktan sonra evet, Kırım hakkındaki fikirlerimden söz etmem gerekiyor galiba. Evet, hayat standartları Türkiye ile denk olmayabilir, bu bir gerçek... Ama en son ne zaman o kadar çok yeşil gördüm hatırlamıyorum. Karadeniz yalısındaki güzel manzaralar, Bahçesaray'ın hanlarımızdan kalan mirasları, Akmescit'te eski şehir kısmında (adres tarifine göre bulduğum) dedemin doğduğu ev, babamın köyünde büyük babamın koyunları otlattığı yerler, büyük nenemin bahçesinde içtiğim su, ömrümde ilk defa görebildiğim akrabalarımın sabaha kadar sohbetler... Yediğim güzel yemekleri, tatlıları; Türkiye'den gelen misafirlere yapılan ikramları, Kırım Tatarca konuşabiliyorum diye şaşırın teyzelerin güzel sohbetlerini; gezip bitiremediğim yerleri saymıyorum bile... Dönmek istemedim... Hayatınızın sadece kırk beş gününü geçirdiğiniz bir yeri ne kadar özleyebilirsiniz sorusuna cevabım ise; eğer orası Kırım'sa ve siz Kırım Tatar'ıysanız cevabım; "çok!.."

İşte bu sebepten, her bir Kırım Tatar gencine teklifim şu; eğer fırsatları ve imkanları varsa bunu değerlendirsinler. Orası Kırım, gidip görmek istediğimiz "büyük" şehirlerin hepsinden daha yakın yaşadığımız şu ülkeye ve Kırım Tatarıyım diyerek büyüdüyseniz, yüreğinizde belki de fark etmediğiniz bir eksiklik dolmuş olacaktır, buna teminat verebilirim... Türkiye'de bizlere her zaman vatanımızla gurur duymamız gerektiği, ona hizmet etmemiz gerektiği ve bunun en doğal görev olduğu öğretilir. Çok doğrudur, bizler Türkiye'de yaşarken tabii ki bu ülkeye bir vefa borcu ile bağlıyız sonuna kadar ve bu ülkeye minnettarız bu çok açık. Ancak, biz Kırım Tatar gençlerine Kırım'ın anavatanımızın hiç olmadığı kadar ihtiyacı var bu da bir gerçek.

İsmail Gaspıralı Babay bize mühim bir öğüt vermişti, hatırlamakta fayda var; Kırım bizim vatanımız ve ona edebimizle sahip çıkmak ise en doğal görevimizdir. Her Kırımlı gencin vatanını görmesi ve orayla güçlü bağlar kurması dileğiyle...

QIRIMTATARCA ÖGRENEMİZ

Hazırlayan: Susanna Mustafayeva

2. ders

Yarın ava nasıl olacaq?

4 MEVSİM, 12 AY ve 365 KÜN
Yıl mevsimleri.

Qış

Baar

Yaz

Küz

Qış
İlk qış ayı
Qara qış ayı
Kiçik ay

Baar
Saban ayı
Çiçek ayı
Quralay

Yaz
İlk yaz ayı
Oraq ayı
Arman ayı

Küz
İlk küz ayı
Orta küz ayı
Boş ay

Afta künleri.

Bazarertesi
Salı
Çarşenbe
Cumaaqşamı
Cuma
Cumaertesi
Bazar

UFUQ TARAFLARI.

ŞİMAL (kuzey)

ĞARP
(batı)

ŞARQ
(doğu)

CENÜP (güney)

Dialog OQUV-ANLAV

Hatice: Alo!

Server: Merhaba Hatice. Qatesiñ?

Hatice: Merhaba Server, yahşım. Sen nasılsın?

Server: Men de aruvman. Yarın Bahçasarayğa ketemen. Han sarayını ziyaret etmege isteyimen. Beraber barayıqmı?

Hatice: Aslında ister edim, amma bugün internetten hava vaziyetini baqtım.

Server: Yarın hava nasıl bolacaq? Havalar qaç kündir kôp sıcaq edi.

Hatice: Yarın ğarptan yağmurlı hava keleyata.

Bir hafta devamında Qırımnda yağmurlı ve suvuq hava beklenile.

Server: Ne bolacaq? yarın tatil künleri. Ne yasaycaqmız?

Hatice: Menim yahşı bir fikrim bar. Yarın Milliy Teatrimızda «Aslıhan» spektakli olacaq. Anda barayıqmı?

Server: Oooo!!! Kôpten barmağa

niyetim bar edi. Hem spektakl

seyir eter hem de korüşip suhbet etmege imkanıımız bolur.

Hatice: Doğru aytasıñ. Amma unutma spektakl saat 18.00'de başlana.

Server: Aruv. Savluqman qal.

Hatice: Korüşkence.

***Bu dialogda Server Çöl şivesinde, Hatice ise edebiy Orta Yolaq (Bağçasaray) şivesinde lâf ete.**

Qırımtatar Efsanesi: Çatalqaya civarındaki çeşme

Alupka ve Mishorniñ ortasından, doğğan aqıp kelgen Hastabaş ozeniniñ yalısında bir qart öz qartiyineñ beraber yaşay ekenler. Evleri pek harabe alğa kelgen. Elbet, qart endi doqsan yaşında, qartiy ise seksen yaşında eken. Olarnıñ balaları öz bahtlarını qıdırıp, endi çoqтан dünya boylap darqalğanlar. Küçük azbarda yetişken zarzavat ve bağça yemişleri qartlarını yıl boyü baqqanlar.

Qart ölümü hep yaqınlaşqanını duya. Ekisi de öz ölümlikleri aqqında tüşüneler, qasevetleneler. Künleriniñ birinde qart ormanğa barıp, odun kesmege ve onı Alupka bazarına alıp barıp satmağa, cenaze için kerek şeylerni almağa qarar bere.

Böylelikle, beline arqanı bağlay, eline baltasını alıp, yolğa çıqa. Yavaş yavaş, raatlanıp raatlanıp kete ve nihayet Çatalqayağa barıp çıqa. Bayağı odun toplağan soñ, olarnı bağlap, aşağı enip başlay. Suvı Hastabaş ozenine aqıp tüşken çeşmelerniñ birine barıp yete. Sıcaq ava ve yörğunlik qartnı taqattan kese. Biraz yal almaq için odunını yerge taşılay ve çeşmeden suv içe. Kozleri yüqu çeke, bir kenarçıqta otura, yüqlap qala.

O uyanğanda kuneş endi ğarpqa doğrulğan, qonayata. Qart telaşlana, evge aşıqa. Odunni kene sırtına ata ve adeti üzre öz-özünen söylene-söylene kete.

- Odun az alğanım, yüküm yengil, eki kere ziyade almaq mümkün edi, dey özbaşına.

Qartnıñ keç qalğanına telaşlanğan qartiy onı qıdırmaq için, orman betke kete. Yolda sırtına odun yüklü adamnı kore.

- Balam, ormanda bir qart adamnı rastketirmedinmi? – dep soray.
- O da nasıl bala, közleriniñ kormeymi yoqsa, qartiy meni tanımaysınmı?
 - Men qartiyim, kulme. Menim aqayım da yetmiş yıl evvelsi seniñ kibi bir yaş edi.

Qart işniñ asılını añladı. Demek, o bugün suvni bir zamanlarda dedesinden eşittigi çeşmeden içip, yaşarğan. Elbet, qartiy de derhal şu çeşmeden suv içmek kerek. Qart oña bu çeşmeniñ ne yerde olğanını añlattı, özü ise evge aşıqtı. Çünkü evde özü yapacaq işlerni hatırladı.

İşke berilip, ortalıqni qaranlıq basqanını duymay qaldı. Aqlına aman qartiy tüşti. Çapa çapa dağğa ketti. Bir

qaç daqqa içinde bir qaç saatlik yölü keçti. Amma çeşme başında kimse yoq edi.

Qartiyi çoq qıdırdı. Şaşmalap turğanda, çalılar arasında bir balanıñ ağılavını eşitti. Balanı eline alıp, evine qayttı. Ertesi künü balanı baqsa, o qartiyiñ çul-çuburına sarılğan.

Demek, qartiy yaşarmağa tırışqan ve qararını qaçırğan, şifalı suvni pek çoq içken. Neticede yaşarmaq degil de, qundaq balasına çevirilgen.

Sözler

- Ozenniñ yalısında - ırmağın kenarında
- Qıdırmaq – aramak
- Azbar – avlu
- Taşlamaq – bırakmak
- Kozleri yüqu çeke – gözlerinden uyku akıyor
- Yengil – hafif
- Orman betke ketmek – orman tarafa gitmek
- Suv - su
- Boylamaq – dolanmaq
- Arğan, sığın - kement
- Yal almaq – ara vermek
- Yaşarmaq – gençleşmek
- Qaytmaq – dönmek
- Çul çubur - çul çaput

TAZİYE

İstanbul Şubemiz Esenyurt temsilcisi ve derneğimiz üyesi Nejat YURDAL'ın annesi 16 Temmuz 2012 tarihinde vefat etmiştir.

Bursa Şubemiz Başkanı Adnan SÜYEN'in annesi Şükran SÜYEN 19 Temmuz 2012 tarihinde vefat etmiştir.

Mustafa Abdülcemil KIRIMOĞLU'nun torunu Canike AMET 13 Ağustos 2012 tarihinde vefat etmiştir.

Merhumelere Allah'tan Rahmet Ailelerine ve Yakınlarına Başsağlığı Dileriz.

Qırımtatar halq ağız yaratıcılığında. Keliñiz beraber külüşeyik!!!

- Qartbaba! 2 kümüş berseñiz, pensiya alsaq bererim.
- Nasıl pensiya? Sen daha on yaşındasın da?
- Nasıl, nasıl? Qartanamniñ pensiyasından!
(Qartbaba – dede; pensiya – emeklilik maaşı; qartana – annaanne, babaanne)

- Ana! Ne vaqıt yarin olacaq?
- Bugün gece yuqlasañ soñ.
Ekinci kunü Osman kene anasından soray:

- Ana, şimdi yarinmı?
- Yoq, şimdi bugün.
- Ne yapsam eken, iç yarını tutıp olamayım!
(yuqlamaq – uyumak, soñ – sonra)

- Zeynep apte, siz pek dülbersiñiz.
- Ne yerim dülber ya, Anife?
- Anteriñiznen fesiñiz!!!...

(apte – abla; anter – uzun elbise)

- Oğlum! Seniñ laf diñlemegeniñden benim saçlarım ağaracaq, ğaliba, - dey ana oğluna.
- Ana! Yaş ekende sen de anañniñ sözünü diñlemey idiñmi?

- Neçün öyle deysiñ?

- Ya qartanamniñ başında bir tel bile qara saç yok, bem-beyaz da?!

(yaş – genç)

- Vay balam, sen endi balaban qız oldıñ amma kene de qaranlıq odağa bir özüñ kirmeye qorqasıñ.

- Yoq, ana, men endi iç de qorqmayım, inanmasañ yür beraber kireyik.

(endi – artık; kene de – yine de; bir özüñ – tek başına)

- Ferat! Seniñ yapqan ev vazifeñ er kesniñkinden yaramay. Men bu aqta babaña bildirmege mecbur olacam!

- Pek qoğru yapasıñız, hocam! Belki ileride ev vazifemi yapqanda babam diqqatlıca olur.

(ev vazife – ödev, yaramay – kötü, aqta – hakkında)

- Her şeyni korgen, eşitken, bilgen kim, balalar? – dep soray din dersini bergen oca altı yaşlı Enverçikten?

- Bizim qomşumuz Zera apte! – dey Enver. :)

Video Sanatları Festivali

Uluslararası “Dinim, Dilim, Milletim Ses ve Video Sanatları Festivali”nin galipleri, 26 Haziran Kırım Tatar Bayrak Günü dolayısıyla yapılan program sırasında düzenlen törenle ödülleri aldı. Festivali, Kırım Müftülüğü, “Gözaydın-Medya”, Ya lar Şurası ve Yaşlar Sedası teşkilatlarıyla organize etti. Yarışmanın büyük ödülü olan 4 bin grivnayı (yaklaşık 500 dolar) “Belgesel” dalında Nayle Şerfe Bekirova

“Ömür Yolum” çalışmasıyla kazandı. “Sosyal Reklam” dalında büyük ödülü “Dinim İslam” çalışmasıyla Nilüfer Zayredinova, “Çizgi Film” dalında ise “Kuyumcu” çalışmasıyla Velide Mamutova elde etti.

Büyük ödülünün yanı sıra törende 2 bin ve bin grivnalık ödüller verildi.

QHA

TÜRKİYE'DEKİ KIRIM TATAR VE NOGAY KÖY YERLEŞİMLERİ

Namık Kemal BAYAR

Emel dergisinde 1990'lı yıllarda başlayan "Diaspora'daki Köylerimiz" yazı dizisi, Hakan Kırımlı'nın Türkiye'deki Kırım Tatar diasporası hakkındaki uzun yıllar süren araştırmaları ve akademik tetkikleri nihayet kitaba dönüştü. Kırım Hanlığı'nın Rusya Çarlığı tarafından işgal ve ilhakını takip eden bir buçuk iki asırlık zaman zarfında Kırım'dan Aq Topraqlarğa-Anadolu'ya göç ederek yerleşen yüzbinlerce Kırım Tatarı ve Nogay tarafından kurulan köyler ve çeşitli yerleşim birimleri Hakan Kırımlı'nın "Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay Köy Yerleşimleri" eseri ile akademik olarak kayıt altına alındı.

Kıymetli tarihçimiz kitabına bir Teşekkür ve Önsöz ile başlayarak eserin hazırlanmasında izlediği Metodoloji'yi de okuyuculara izah ediyor. Kitabın amacı, yıllar süren köy ekspedisyonları, mülakatlar ve mülakat yapılan kişilerin nitelikleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde yapılan çalışmalar, eserin hazırlanışı esnasında karşılaşılan zorlukların anlatıldığı bu ilk üç başlıkta yer alan tespitler ve yorumlar, bundan sonra bu konuda ilmî çalışmalar yapabilecek araştırmacılara da ışık tutuyor.

"Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogay Köy Yerleşimleri" başlıklı kitabın birinci bölümünde yazar, Kırım Tatarları ve Nogaylar arasındaki soybağı ve akrabalık ilişkileri, iki halkın birbirleri ile ortak geçmişleri, coğrafyaları ve ortak kültürleri hakkında akıllarda yer alan farklı yargıları kırarak ilmî tespitlerini paylaşıyor. Bölümün devam eden alt başlıklarında Osmanlı İmparatorluğu'na Göçler ve Türkiye'deki İskân Süreci özellikle ana başvuru kaynaklarından biri olan Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nden faydalanılmak suretiyle okuyucunun bilgisine sunuluyor, Köy Yerleşimlerinin Mahiyeti, Köylerin Onomastik Özellikleri ve Köy Yerleşimlerinin Kültürel Mirası alt başlıklarında toplanan bölümlerde de Türkiye'de kurulan Kırım Tatar ve Nogay köylerinin tarihî, coğrafik ve kültürel şartları ve özellikleri ayrıntılı olarak okuyucu ve araştırmacıların bilgisine sunuluyor.

"Türkiye'deki Kırım Tatar ve Nogayların Yaşadığı

Köyler" başlıklı ikinci bölümde ise okuyucu, Türkiye'nin 46 vilâyetine dağılmış üçyüze yakın Kırım Tatar ve Nogay hakkında illere göre sıralanmış bir şekilde bilgilere ulaşabiliyor. Tüm köylerin tarihi, nüfus yapısı, ekonomik varlığı, yaşatılan ya da geçmişte yaşanmış adetleri, bu köyde yaşayanların Kırım'ın ya da büyük Kıpçak bozkırının neresinden geldiğine dair bilgiler ulaşılabildiği kadarı ile kitabın ikinci bölümünde işlenmiş. Bu yönü ile pek çok araştırmacı ve meraklı okuyucunun her köy ve bilhassa kendi köyünün bilgilerine ulaşabileceği ansiklopedik bir özellik de kitabı zenginleştirmiş.

Eserin içeriği, muhteviyatındaki bilgiler kadar hazırlanışı aşamasında yaşanan zorluk ve zahmetler de kitabın tarihî ve kültürel anlamdaki eşsizliğine ayrı bir kıymet katmaktadır. Kitabın hazırlanışındaki meşakkate bir atıf Teşekkür bölümünde yazarın ve araştırma gezilerinin nerdeyse tamamında kendisine yol arkadaşlığı yapan Recep Aktaran'ın kar altında kendilerini kurtaran askerlere teşekkürde yer almaktadır. Kitabın araştırma gezilerinde tüm köylere yazar bizzat giderek ziyaret etmiş, mülakatlarını, mezarlık araştırmalarını bizzat yapmıştır. Elbette, kitapta da yer yer ifade edilen tarihî kayıt eksiklikleri daha doğrusu yokluğu kitapta yer alan köylerin hemen hepsinin şifahi bilgilerle tespit edildiği düşünüldüğünde şifahen gelen pek çok köy bilgisinin yanlış olmasına rağmen bu köylerin de bizzat ziyaret edildiği araştırma gezileri olmuştur. Büyük zaman ve emek gerektiren bu araştırma gezileri on beş yıldan ziyade sürmüş, nihayetinde Kırım Tatar ve Nogaylar için eşsiz bir eser Türk kültürü için ise tam bir başucu kitabı ortaya çıkmıştır.

Kitabın ikinci bölümünde yer alan köyleri tek tek okumaya başlayan okuyucu, ilk anda pek çok köyde aynı ya da benzer bilgilerin, hususen düğün, cenaze, yavuryüzü ya da tepreç gibi adet ve göreneklerin anlatıldığı kısımlarda tekrarlar olduğu algısına kapılabilir. Bu adetlerin, gelenek ve göreneklerin

aslında her ne kadar farklı yerlerde olsa da ortak, birbirinin aynı olduğu vurgusu Kırım Tatar ve Nogay kültürünün sağlam temellerinin bir yansımasının tespitine yönelik bu tekrarların esasen çok dikkatli okunarak tahlil edilmesinde fayda vardır. Kanaatimiz, kitabı sonuna kadar okuyanlar bu tekrarlardan iki ana fayda sağlayacaktır. Birincisi unutulmaya yüz tutmuş Kırım Tatar ve Nogay adetleri okuyucunun zihninde çok daha iyi yer edecek ve canlanacaktır. İkincisi, ayrıntılı incelendiğinde gidilen her köyde adetlerin nasıl yaşatıldığı her anlatımda daha ayrıntılı hale gelmekte, sözlü olarak elde edilen bilgiler bir bütünün parçaları iken tekrar birleşmeye başlamaktadır. Bir başka anlatımla, yap bozun parçaları kitap okundukça birleşmekte ve büyük resim okuyucunun zihninde ortaya çıkmaktadır. Elbette ki buna sebep, gidilen her köyde mülakat yapılan anlatıcının bilgisi, hafızasının kuvveti ve anlatımının doğruluğu ve akıcılığıdır. Kitabın

hazırlanışındaki temel zorluklardan biri de yazarın da ifade ettiği üzere köy hakkında bilgisine başvuru insanları ileri yaşlarda olması ve ileri yaşın getirdiği sıkıntılardır. Gerçekten de bir köyde örneğin düğün adeti birkaç cümle ile anlatılmışken, bir başka köyde bilgisine müracaat edilen “qartiy” düğün adetleri hakkında oldukça teferruatlı bilgiler vermiştir. Bu da “yap-boz” (moda tabiri ile puzzle) anomalisinin kitaba dercedilmesini gerektirmiştir. Okuyucu misal olarak bir Kırım Tatar düğününün nasıl olduğunu öğrenmek istiyorsa kitabı tamamen okumalı ve puzzle’i tamamlayarak problemi çözmelidir.

Kitap, Tarih Vakfı Yurt Yayınları tarafından 654 sahife olarak yayınlandı. Tarih Vakfı’nın bu hizmetine teşekkür ediyoruz.

Bakanlar Kurulu Kararı ile “Kamu Yararına Çalışan Dernekler” statüsünde olan ve Türkiye genelinde 20 şubesi ile faaliyet gösteren Derneğimiz, Bursa ilinde de faaliyet göstermeye başladı.

Bursa Valiliğine yapılan müracaatla 13 Ağustos 2012 tarihinde resmen kurulmuş olan Bursa Şubemizin ilk yönetim kurulu aşağıdaki isimlerden oluştu.

İsmail Adnan SÜYEN

Süleyman GENÇE

Yunus GÜNERİ

Abdullah DEMİR

Abdurrahman KARACA

Halûk YAŞAYANLAR

Nihat TUNGUÇ

Bugüne kadar Kırım’a yönelik pek çok faaliyete imza atan ve özellikle Kırım’dan Türkiye’ye okumaya gelen öğrencilerin ilk durak yeri olan Bursa’da 1996 yılından beri 500’den fazla öğrencinin her türlü ihtiyaçları ile yakından ilgilenerek, öğrencilerin gönlünde de taht kuran Adnan Süyen Başkanlığındaki yeni yönetimi tebrik eder, çalışmalarının devamı ile başarılar dileriz.

SEVİL VE YASMİN İÇİN ÇİBÖREK GÜNÜ

Çaresizlik ve imkansızlık içerisinde bulunan Kırım'daki hasta çocuklarımıza yapılacak yardımların artırılması ve Türkiye'deki duyarlı insanların harekete geçirilmesi için Genel Merkezimizce düzenlenen kampanyalara hız veriliyor. Bunlardan sonuncusu 29 Eylül 2012 Cumartesi günü Ankara Kızılay Meşrutiyet caddesindeki Genel Merkez binasında gerçekleştirildi.

Biliyor siroz, biliyor atrezi, karaciğer hücre yetmezliği, konjenital hipotroid teşhisi koyulan 5 aylık bebeklerimiz Seville Ahmedova ve Yasmin Mamutova'ya Eylül ayında acil karaciğer nakli yapılması gerekiyordu. Ailelerin bu bebeklerimizin tedavisi sırasında yaşadıkları güçlükleri bir nebze de olsa hafifletmek amacıyla bir çibörek günü düzenlendi. Sadece Ankara'da yaşayan hemşehrilerimizin değil bebeklerimizin hastalığından haberdar olan herkesin büyük ilgi gösterdiği organizasyon renkli görüntülere sahne oldu. Özellikle Gazi Üniversitesi öğrencilerinden bir grubun yardım amacıyla aralarında topladıkları parayı kendilerini temsilen getiren arkadaşlarının Yönetim Kurulu üyelerimize teslim ettikleri sırada çok duygulu dakikalar yaşandı.

Bu arada, Türkiye'de bulunan Kırım Tatar Millî Meclisi Başkanı Mustafa Abdülcemil Kırımçoğlu'nun ziyareti ise konuklar için çok güzel bir sürpriz oldu. Genel Başkanımız Tuncer Kalkay tarafından Kırımçoğlu'na Genel Merkezimizin çalışmaları hakkında bilgi verildi ve bu organizasyonun amacı anlatıldı.

Katılımcıların yoğun ilgi gösterdiği çibörek günü sırasında elde edilen gelir daha önce yardımsever halkımız tarafından bu amaçla gönderilen ve Denizbank Yenişehir Şubesi, Şube Kodu:3800, 4431700-351 no'lu hesapta toplanan parayla birlikte Sevil ve Yasmin'in tedavilerinde kullanılmak üzere Kırım'a gönderilecek. Genel Merkez yöneticilerimiz çocuklarımızın bu tip hastalıklara yakalanmamasını temenni ederlerken gerekli olması halinde böyle organizasyonların Derneğin diğer faaliyetleri ile birlikte ara vermeden sürdürüleceğini bildirdi.

Bütün hasta çocuklarımıza acil şifalar diliyoruz.

GERÇEKLERİ AÇAN FİLM QAYTARMA

Çok şükür ki, Ana Vatanımız Kırım'da önceki yıllarla kıyasen bakıldığında günümüzde halkımızın durumu iyileşti, daha rahat oldu. ATR telekanalı, Meydan radiosu her gün kulağa ve göze hoş gelen programları yayınlıyorlar. Kırım Tatar Devlet Tiyatrosu'nun prömyerleri hep sevindiriyor ve güldürüyor vatandaşlarımızı. Kaç yıldır millî mekteplerimiz başarıyla çalışıyor. Akmescit caddelerinde kocaman bigboardlarda "Cennet annelerin ayakları altındadır" Hadis-i Şerifin yazılmasını görmek şahsen beni ağlattı. Sadece reklam yerine bu cümleyi yazmak halkımızın ayağa kaltığını ne kadar iyi ifade ediyor. Medeni, kültürel faaliyetleri bırakıp sokaklara baksak acayıp sevindirici peyzajlar göze çarpar. Mesele, otobüslerin üstünde duran büyük "Osman", "Sevile" veyahut "Maşallah" yazıları da milletimizin kendine inanıp güvencesini göstermekte ne kadar hoş temsil etmektedir. İşte "Artık sinemanın da zamanı geldi", deyip yönetmenimiz Ahtem Seytablayev "Qaytarma" filminde Kırım Tatarlarının sürgün edilmesini göstermeye karar verdi.

Günümüzde Ahtem bey tek Kırım Tatar yönetmeni desek, herhalde pek yanılmayız. Ama bu demek değil ki bu konuda halkımızın gelişmişliği hiç yok. Kenan Abdureim oğlu Kutup zade, İkinci Dünya Savaşın ünlü sinemacılarından biri. O, Aushchwitz denen faşistlerin korkunç kampına giren ve sonradan bu konuda film çeken ilk insanlardan biridir. Ve bugünlerde de o kampı ziyaret eden insanlara tam bu film göstermektedir. Hayri Emir zade, bir çok filmde rol alan kişidir. 1923 yılında uğraştığı alanda başarılı olduğu için Sovyet Birliği madalyasını alan oyuncudur. O zamanlarda yaşayan epey Kırımta-

tar sanat insanı Kırım ve onun dışında ünlüydü. Ta ki 1944 senesine kadar... O zaman da ne tür olayların olup geçtiğini hepimiz çok iyi biliriz...

Bu hadiseleri bir kez daha hatırlatmak, belki de ölümsüzleştirmek için de bu günlerde Ahtem Seytablayev ve ekibi "Qaytarma" filmi çekmektedirler. Gayesi ünlü Kırım Tatar pilotu Amethan Sultan'ın hayatını göstererek milletimizin sürgün facialarını nümayiş etmektir. Çekimler Alupka, Sudak ve Bahçesaray'da gerçekleşti. Baş rolünü eserin yönetmeni canlandırdı. İşe başlamadan önce Ahtem bey dedi ki, "Her isteyen çekimlere gelebilir. Hatta bundan mutluluk duyarız, çünkü buraya gelen insanlar hem bize hem de kendine yardım ederler". Halkın da desteğine sığınacaklardı. Ve hakikaten, günü geldiğinde sürgün vaElbette ki, bu tür anları neden yaşamak kolay değildir.

Dikkat edersek ufak çocuklar bu hadiselerle da aşk-ı şevkle iştirak ettiler. Demek ki, gerçekten halkımızın tarihini ve kara günlerini unutmayı gelecek nesillere de aktarıyor muyuz. Sekiz yaşındaki Said Halimjanov da sabahın körüne ve yorgunluğa bakmadan çekimlerde yer almak istedi. "Hem gerçek oyuncu gibi kamera karşısına çıkmak hem de atalarımın yaşadığını yaşamak bana çok ilginç geldi. Bu film kalbime vatan sevgisini kattı", diyor genç oyuncu.

Filmin ilkbahar vaktine kadar bitmesini planlanıyor. Sabırsızlıkla bir daha hatırlayıp ecdadlarımızın hissettiklerine gözyaşlarımızı dökmek için ekranlarımıza çıkmasını bekliyoruz.

Yüzcözlü kale: KEZLEV

Feridehanum USEYİNOVA

Kırım – bütün dünyanın minyatürüdür. Kırımın farklı yerlerine yolculuklar, farklı kıtalara yolculuk gibidir. Belli ki, Kırım yakın zamana kadar zengin bir yer idi. Camilerin minareleri göğe yükselerek özel - duygular oluşturuyorlardı, Kırımın verimli bahçeleri farklı meyvelerin kokularıyla doluydu, koyun sürüleri yeşil çayırlarda otlayarak güzel sesler çıkarıyorlardı, insanları sevindiriyorlardı. İnsanlar... Buradaki insanlar çok özgür idiler, bir birlerine saygılı ve sevgili davranıyorlardı. Kırımlılar çok kabiliyetli olmaları sayesinde kendi kuyumcuları, ressamı, oyuncularını ve çalgıcıları ile meşhur idiler. Böyle insanlar kendi kültürüne nasıl davranabilirler? Tabii ki onu korurlar... Kırımlılar kendi manevi ve millî değerlerini zenginleştirmek için çalışıyorlardı. Ama aydınlık ve ılık bir günde kocaman kara bulut çıktığı gibi, Kırım da yağmurlu ve rüzgarlı bir gün geldi, kendi evlerinden insanları çıkarmaya başladılar, onlar da eşyalarını, mallarını bırakmak zorunda kaldılar. Bilinmeyen uzaklara gidince büyük gurbetlikte yaşadılar ve ağır geçen uzun yıllardan sonra eve dönmeye başladılar. Ama artık bunlar onların evleri değildi, o yüksek minareler yoktu, meyvelerle dolu bahçelerden o kokular gelmiyordu, koyunların sesleri bile yoktu uzaklarda. Bu manzarayı M. Erdönmez 'Cennet Vatan yok olmuş!' şiirinde de çok güzel resmetmiş:

'Cennet Vatan deyip geldim Kırım'a,
Bülbül kıskandıran bağlar yok olmuş.
Bu hali görünce gitti ağrıma,
Ölümler mezarısız, sağlar yok olmuş.
Şimdi matem tutar Kırım'da dağlar,
Siyaha bürünmüş yemyeşil bağlar,
Camiler yıkılmış minare ağlar,
Ezanlarla süslü yıllar yok olmuş.'

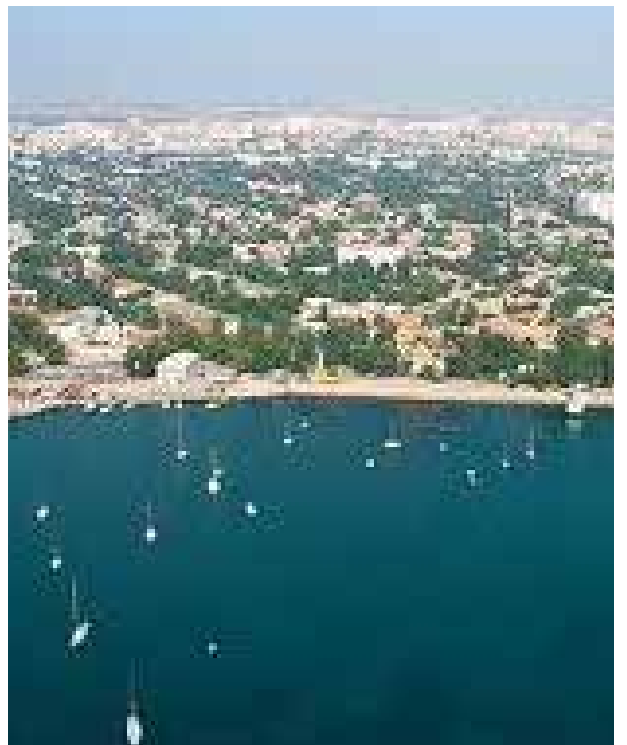
Bu hazin manzaralardan sonra Kırım halkı için en büyük zenginlik ve değer kendi eski üslubunu ve kültürünü saklayan şehirlerdir.

Kırımın bozkır sahilinde yıllarca birbirine yaklaşan denizin beyaz köpüğünün kaynaması ve buğday tarlaların dalgaları ile bir saat bile sakinleşmeyen deniz ve bozkır güreşlerinin birleştiği dar bir yerde Kezlev – Kırımın en güzel şehirlerinden birisi meydana geldi. Bahçelerin içinde kaybolan, temiz nehirlerin sularına doyan, rahat dağ ve vadilerle korunan şehirlerden Kezlev çok fark-

lıydı. Ova sahilinde doğan Kezlev deniz fırtınalarına ve bozkır rüzgârlarına açıktı, taze suyu ise insanlar derin kuyulardan buluyorlardı. Tüm bu şartlar Kezlev'in görünüşünde derin bir iz bıraktılar ve bozkır tarafının başkenti mütevazı ama rafine bir güzelliğe sahip idi.

Şehrin adının ne anlama geldiği tam olarak belli değil, ancak makul bir varsayım var. Bu isim 'gözlü' yani her şeyi gören, veya nazım şekliyle söylesek –'yüzcözlü' anlamına geliyor. Böyle bir benzetme düz bir ovada yükselen şehir surlarından gelmektedir, çünkü onların duvarlarındaki ve kulelerindeki yüzlerce dar mazgallar mahallelere bakarak, bozkır mesafelerini ve deniz ufuklarını izliyor gibiydiler.

Şehrin dar ve eğri şeritleri insanları Müslüman, Ermeni, Karaim, Yunan ve Rum mahallelerine ayırıyordu. Şehir güçlü, 3 kilometrelik duvarla çevriliydi. Bu duvar ve topraklar Kezlev boşuna çevreli değildi. Pazarlarla, yüzlerce dükkânlarla, depolarla doluydu şehir, ticaret gelişmişti, ama buna rağmen şehrin en zayıf yönü olan deniz tarafından düşmanlar şehre kolayca girebilirlerdi. Bu nedenle şehirdeki kervansaraylar özel bir inşaat tarzına sahiptiler. Kervansaraylar kale gibi güçlü ve güvenli idiler, akşamları demir kapı kapatılıyordu, yüksek kulelerden bekçiler tüm dikkatleriyle insanları koruyorlardı. Birkaç güvenli kilitle şehir de kilitleniyordu.

Şehirde eskiden beş kapı vardı bugüne kadar sadece bir kapı ayakta kalabildi, o da odun pazarın karşısında bulunduğu için "Odun Bazarı" kapısı adını taşıyordu, diğer bir kapı çok dar olduğu için At kapısı adına sahip oldu. Şehre büyük kovalarla su getirilen kapıya Ak-molla adını verdiler, binlerce tüccarı karşılayan kapı ise İskele kapısı olarak isimlendirilmişti. Her kapı ayrı bir sembole sahipti, hala insanlar için bu sembollerin anlamları büyük bir sırdır.

Bilindiği gibi, Kezlev kalesini Sacivan Paşa'nın tavsiyesinden etkilenererek Osmanlı Padişahı III. Mehmet kurmayı emretti. III. Mehmet Kırımın bütün limanlarını Osmanlı Devletine ekledi. Fakat Kezlev'deki gelir Kerçe'ye (Kerç), Sudak'a ve Balaklava'ya göre çok küçük olduğu için Osmanlı Devleti bu hazineye sahip olmaktan vazgeçti ve onu tamamen Kırım hanlarının yönetimine verdi. Böylece Kezlev Kırım Hanlığı'nın tek bir limanı oldu. Ancak, Osmanlı Devlet askerleri buralara sık sık yardım için geliyorlar, onları Türkiye sultanları gönderiyorlardı.

Kezlev kuru bir toprak parçasında bulunuyor. Ama buna bakmadan şehirde birkaç hamam, yedi tane büyük ve onlarca küçük çeşme vardı. Buralara kadar su, şehrin birkaç kilometre uzağında bulunan derin yeraltı kuyularından geliyordu. I. Sahib Geray hanın hamamları şehrin en güzel hamamları sayılıyordu. Hâlâ Şehir Bölge Etnografyası Müzesinde ahşap bir kadın heykeli var, bu heykel Türk hamamlarının kadın tarafını gösteriyordu, eskiden bu kadının yanında bir bıyıklı erkek de vardı o ise erkek tarafına işaret ediyordu. Yazık ki

şehirde eski kaynaklardan biri bile korunamadı, sadece 1651'de III. İslam Geray adını taşıyan baş çeşmenin mermer plakası hala hayatta. Şehrin yapılarının büyük kısmı onların inşaatına para veren hanların adlarını taşıyorlar, I. Sahib Geray Han'ın hamamı, III. İslam Geray Han'ın çeşmesi ve kervansarayı, I. Devlet Geray Han'ın Camii.

Şehirde toplam yüz yirmi üç kilometre kare alanda yirmi dört cami vardı, ama tarihin facialı olaylarından sonra günümüze kadar sadece üç cami kaldı, onlardan en önemlisi Han Camii'dir. I. Devlet Geray adına kurulan bu cami Kezlev için bütün Kırım Hanlığı'ndan en büyük hediye olarak sayılır. Caminin muhteşem binası Karadeniz kıyısındaki en değerli anıttır. Kırım bozkırlarının kenarında yerleşen bu yapı denizin öteki yakasındaki İstanbul'un görkemli camilerini yansıtıyor sanki. İstanbul'la karşılaştırılması tesadüf değil, çünkü yapıyı 16. yüzyılın en ünlü mimarı yaptı – Mimar Sinan. Ünlü usta, Kırım Hanı I. Devlet Geray Han'ın davetiyle İstanbul'dan 1550 senesinin son baharında geldi. I. Devlet Geray camii inşa etmesini emrettiği zaman; - camiye, 14. Yüzyıl'dan kalma parşömen üzerine, el yazması ve ince nakışlarla süslü eşsiz bir Kuran bağışladı. Kitap burada 1920 yılına kadar saklandı, sonra geri alındı ve müzelerde sergilendi, 1942 yılında, savaş zamanında, kayıp oldu. Kuran ile birlikte başka değerli bir eşya daha kayboldu, ama o başka bir, önemli hikayeye sahiptir. Cami kurulduktan sonra ilk müezzin Emir Hatib oldu. Onun çocuklarının da babalarının yerine mirasçı olabileceklerini tasdik etmek için bir ferman meydana getirildi, bu fermanı imzalamak için iki yüzyıl süresince Osmanlı Padişahları ve Kırım Hanları Kezlev'e geldiler. Böylece ferman on sekiz imza süresince Emir Hatibin hanedanını devam ettirdi. Fakat yukarıda söylediğim gibi, 1942 yılında nadir Kuran'la beraber kayboldu. 1562'de Han caminin kuruluşu bitmişti ve Kezlev'de muhteşem, doğudaki herhangi bir yeri süsleyebilecek bir bina meydana geldi. 16. asrın sonuna kadar Kezlev Kırımın en zengin ve en geniş şehri oldu. Buradaki hayat, her gün binlerce tüccarları ve gemileri karşılayarak kaynıyordu. Bu nedenle Devlet Girayın oğlu II. Gazi Geray Bahçesaray'daki Kırım Hanlığı başkentini Kezlev'e taşımaya karar verdi, fakat II. Gazi Geray isteklerini yerine getirmeye muktedir olamadı, sadece darphaneyi buraya taşıttı ve o zamandan sonra Kırım Hanlığı gümüşü üzerinde Kezlev'in ismi parlamaya başladı.

Kezlev'in medeni mirasları hakkında düşündüğümüz zaman hep 'tek', 'benzersiz', 'özgün' sözcüklerini kullanıyoruz, çünkü buradaki anıtlar gerçekten - bu sıfatları hak ediyorlar. Sadece Kırım'ın bu şehrinde Hoca Sinan'ın inşa ettiği bir yapı vardır, sadece burada günümüze dek korunan dervişlerin tekkesi vardır. Eski zamanlarda Kırım yarımadasında dervişlerin sayısı çoktu, onlar toplumun farklı tarikatlarına aittirdi. Tekeler Kırımın hemen hemen bütün şehirlerinde vardı, bazen küçük köylerde bile. Şimdiye kadar bu binalar Kezlev dışında hiç bir yerde ayakta kalamadı.

Bugün Kezlev Bahçesaray ile birlikte savaştan önceki rengini koruyabilen yegâne şehirdir. Sadece burada insan gerçekten Kırım Hanlığı dönemine dalıyor, buranın sokakları ayrı renklere sahipler, birisi yeşil, birisi sarı, birisi beyaz, birbirine hiç benzemeyen bu sokaklar insanların hayallerinde o eski dönemlerin mücadelesini gösteriyorlar sanki. Sokakları dolaşırken insanları millî kıyafetlerde tasavvur edebilir, Han Caminin yüksek minarelerinden namaza çağıran sesleri duyabilir ve gerçek Kezlev kahvesiyle kendinizi sevindirebilirsiniz.

Kezlev'de çok farklı milletlerden insanlar oturuyor, bunun için şehirde farklı dinlerin tapınakları var. Buradaki insanlar çok iyilerdir şehir büyük olmadığı için bir birlerine çok yakın oturuyorlar. Tapınaklarda insanlar gibi bir birlerine yakın durarak bir üçgen oluşturuyorlar. Üçgenin tabanında Müslümanların Han Camii, Hıristiyanların Aziz Nikolay Katedrali, üstte ise Yahudilerin Egiye Kapay Sinagogu. Bu yapılardan her biri muhteşem görünüşe sahiplerdir.

Özgün yapılardan başka Kezlev dünyaya çok yetenekli insanlar getirdi. Bunlardan biri, Türk dünyasının ünlü şairlerinden - Aşık Ömer'dir. Han Caminin yanında sonsuz Karadenize bakan Aşık Ömer'in anıtı vardır, her yıl bu meydana insanlar toplanarak şairin ünlü eserlerini seslendiriyorlar. Türk dünyasında Aşık Ömer'in iki binden fazla şiiri biliniyor, o kendi şiirlerinde Kezlev'de doğduğunu sık sık dile getirdi:

" Kendim Kezlev'li, Ömerdir ismim

Ta levhu kalemde yazılı resmim

Bir katre meniden var oldu cismim

Cennet'ül me'vaya uğradım geldim"

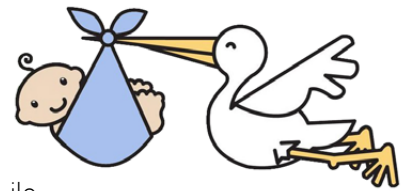
Her ülke için tarih ve kültür bir mirastır. Tarih ve kültür birbirinden hiçbir zaman ayrılmaz bilakis, birbirini tamamlarlar. Bir tarihi eseri veya anıt mutlaka tarihe

aittir, tarihi bilerek anıtın değerini daha çok anlayabiliyoruz. Kırım'da birçok tarihi eserler vardır, ama gerçek Kırım'a ait eserler çok az. Korkunç olaylardan sonra binlerce eser, anıtkayboldu. Onların küçük parçalarını Kırım'ın her köşesinde bulabiliriz. Ama çok nesillerin kültürel ve manevi mirasları, bozkır ve denizin sınırlarında, Kırım'ın en özgün şehrinde Kezlev'de saklanıyor. Kendi tarihi mirasla, sadece bu şehir Kırım'ın savaştan önceki yıllarını en güzel şekilde yansıtıyor. İnsanlar Kırım'a döndükten sonra, kendi Vatanlarında yabancı oldular, çünkü onların bu yere sahip olduklarını hiç bir şey göstermiyordu. Ama insanların istekleri durumlarından daha güçlü idiler ve onlar, ne olsa kendi kültürünü yeniden yaşatmak için çalıştılar. Biz ise gelecek nesiller için bu eserleri korumalıyız ve zenginleştirmeliyiz.

DOĞUM

Genel Merkez
Gençlik Komisyonu eski üyesi
Hidayet ÖNDER ile

Işıl TURŞUCU ÖNDER'in 1 Temmuz 2012'de Mehmetan adını verdikleri bir erkek çocukları olmuştur.

Genel Merkez Gençlik Komisyonu eski üyesi Recep AKTARAN ile Nilay AKTARAN'ın 6 Temmuz 2012'de Kırımgeray adını verdikleri bir erkek çocukları olmuştur.

Genel Merkez Gençlik Komisyonu eski üyesi Nur ŞEKER KURNAZ ile Ercan KURNAZ'ın 10 Ağustos 2012'de Serra adını verdikleri bir kız çocukları olmuştur.

Çocuklarımıza sağlıklı, başarılı ve uzun bir ömür dileriz.

AZAKLIOĞULLARI ŞÖLENİ: Karadeniz Yalısında Kırimlılar Buluşması

Kırım Hanlığı'nın yıkılmasının ardından Yeşil ada Kırim'dan gelip Karadeniz'in dört bir köşesine yerleşen Kırimlılar, bu sene de her sene olduğu gibi Ordu'da buluştular. 8 Temmuz Pazar günü gerçekleştirilen bu etkinlik Azaklıoğulları Kültür ve Sosyal Dayanışma Derneği tarafından organize edildi.

Türkiye'nin Karadeniz kıyısında çok yoğun olarak yaşayan Azaklıoğulları sülalesinin kurmuş olduğu bu derneğin merkezi Ordu'da, bir şubesi de Giresun'un Bulancak ilçesinde bulunuyor. Soyları Kırim'in Azak Denizi Yalısı'na dayanan Azaklıoğulları, Türkiye'ye Kırim'dan ilk gelen gruplardan. Uzun zamandır bu topraklarda yaşayan bu ailenin fertleri; kökenlerine, kültürlerine ve medeniyetlerine bağlılıklarıyla biliniyorlar. Özellikle son yıllarda daha yoğun bir şekilde Kırim ile bağlarını güçlendirmek için çalışan Azaklıoğulları ailesi, bu etkinliğin Türkiye'de yaşayan tüm Kırimlıları birleştiren bir hale gelmesi için çalışıyorlar.

Kırım'dan meşhur sanatçı Emine Mustafa'nın yırları ile katıldığı etkinliğe, Azaklıoğulları Kültür ve Sosyal Dayanışma Derneği ile yakın ilişki içerisinde olan Derneğimizin halk oyunları ve müzik ekibi de iştirak etti... Derneğimiz müzik hocalarından Sevilya dugu'nun kemanından yükselen nameler, Tamila Abibulla'nın yırları ve Derneğimiz Halk Oyunları ekibinin gösterisi katılımcılar tarafından büyük bir ilgi ile karşılandı...

Derneğimiz Etimesgut Festivali'ndeydi

Ankara'nın Etimesgut Belediyesi tarafından uluslararası düzeyde gerçekleştirilen "Anadolu Kültür Günleri ve Sanat Festivali"nin bu yıl 9'ncusu gerçekleştiriliyor. Festival tarihi daha önceden 07-16 Eylül 2012 olarak açıklanmıştı. Ancak Afyonkarahisar ili Ataköy ilçesinde bulunan askeri cephanelikte meydana gelen elim kaza sonucu 25 askerin ve Şırnak ili Beytüşşebap ilçesinde çıkan çatışma sonucunda da 1 askerin şehit düşmesi nedeniyle bir hafta ertelenerek 14-23.Eylül 2012 tarihleri arasında yapılmasına karar verilmişti.

Türk Milleti'nin birliğine, kardeşliğine katkı sağlamayı ve Türk kültürünün yaşatılıp tanıtılmasını hedefleyen etkinlik 14 Eylül 2012 Cuma günü saat 18.00 de gerçekleştirilen festival yürüyüşüyle başladı. Kadınlar turkuaz, erkekler beyaz tşört giyerek ellerinde Türk bayraklarıyla korteje renk kattılar. Yürüyüşe Etimesgut Belediye Başkanı Enver Demirel'in yanı sıra binlerce kişi katıldı. Mehteran ve cirit takımının da yer aldığı yürüyüşe birçok vatandaş da balkon ve evlerinin camlarından alkışlarla destek verdi. 24 dernek, vakıf, Türk Cumhuriyetleri ve akraba topluluklarından katılımcılar kendilerine ait flamlalarla yürüyüşe eşlik ettiler.Zaman zaman alkışlarla tempo tutulan yürüyüşe Ankara'daki Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi üyeleri de "Tarak Tamgalı Gökbayrak" larla katıldı. Renkli görüntülere sahne olan, Türk dünyası ile Anadolu'yu Başkent'te buluşturmayı amaçlayan Etimesgut Belediyesi'nin 9. Uluslararası Anadolu Günleri Kültür ve Sanat Festivali büyük bir coşkuyla başladı. Programa katılan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli hem festivali hem de festivalin yapıldığı yeni kent meydanını hizmete açtı.

Festivalin açılış gecesindeki konserde önce "Kırım Tatar Yırları", "Kaytarma" ve "Tim tim" sahnede idi. Kırım'ın genç ve yetenekli sesi Emine Mustafa "Güzel Kırım", "Asan", "Bizim Taraf", "Kögercin" ve "Kalenin túbünde" yırlarıyla büyük alkış aldı. Kırım Derneği Genel Merkezi dansçılarının başarıyla sergilediği "Ağır Ava-Kaytarma" ve "Tim tim" festival alanını dolduran halk tarafından ilgi ile izlendi. Kırım ekibi sahnede iken seyirciler arasında

dalgalanan "Gökbayrak" lar görülmeye değer muhteşem bir manzara sergilediler. Genel Sekreterimiz Oya Deniz Çongar, yaptığı konuşmasında, Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi Etimesgut'ta da pek çok Kırım Tatarının yaşadığını, Etimesgut'ta yaşayan Kırım Tatarlarının festivale gösterdiği yoğun ilgiden memnun kaldığımızı ifade ederek, vatan Kırım'dan gönderilen sıcak selamları Festivale aktardı. Gece Türk Sanat Müziği'nin sevilen sesi Muazzez Ersoy konseri ile sona erdi.

Bu arada Genel Merkez tarafından "Kırım Kültürü"nü tanıtmak üzere açılan stant ta alanın merakla gezilen bir başka noktasını oluşturdu. Stantta Kırım el sanatlarının en güzel örneklerini teşkil eden keseler, cüzdanlar, fesler, kalpaklar, millî kıyafetli bebeklerin yanı sıra Kırım'la ilgili yayınlanan kitaplar, Kırım haritaları ve Tarak Tamgalı Gökbayrak'lar sergileniyor. Ayrıca, oluşturulan bir bölümde acil tedavi edilmesi gereken Yasmin Mamudova ve Seville Ahmedova' isimli bebeklerin hastalıkları hakkında bilgilendirilen ziyaretçilerden arzu edenlerin yardımları da Kırım'a en kısa süre içerisinde gönderilmek üzere kabul ediliyor. Stant 10 gün sürecek festival boyunca ziyarete açık kalacak.

Derneğimiz Keçiören Festivali'ndeydi

Keçiören Belediyesi tarafından düzenlenen "4. Uluslararası Ramazan Etkinlikleri"nin yirmi beşinci gecesi olan 13 Ağustos 2012 tarihinde Kırım Evinin açılışı yapıldı. Kitap, fotoğraf, cd, hediyelik eşyalarla Kırım kültürünün yansıtılmasına yönelik olarak Derneğimiz Genel Merkezi tarafından düzenlenen Kırım Evinin açılışı Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak ile Genel Başkanımız Tuncer Kalkay ve Yönetim Kurulu Üyelerimiz tarafından yapıldı.

Etkinlik alanında kurulan Filistin ve Kırım evlerinin açılışıyla başlayan gece Ömer Karaoğlu konseri ile devam etti. Sevilen sanatçı Ömer Karaoğlu, konserinde eski eserleri ile birlikte "Oyun Bozan" adlı albümünden de eserler seslendirdi.

Gecenin sonunda bir konuşma yapan Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, katılımcıların Kadir Gecesi'ni ve Ramazan Bayramı'nı tebrik etti. Dünyanın dört bir yanındaki Müslümanların da özgür ve refah içerisinde bir bayram geçirmeleri dileğinde bulunan Başkan Ak, "Bu gece Keçiören'de Filistin'den ve Kırım'dan gelen kardeşlerimizi misafir ettik. Her iki ülkenin de bizim kalbimizde yerleri farklıdır. Filistin'den bugün daha fazla misafirimiz gelecekti ancak bildiğiniz gibi acımasız bir ablukanın altındalar. Ve bu abluka nedeniyle gelemediler. Refah kapısı tekrar kapandığı için çıkış yapamadılar. Orada bizim kardeş bir belediyemiz olan Cebaliye Belediyesi var. Oradaki değerli dostumuz belediye başkanımızı da davet etmiştik fakat bu abluka ve kapının kapanması nedeniyle gelemediler. Ben onlara buradan tüm Türkiye halkının selam ve sevgilerini gönderiyorum. İnşallah hem Filistin'dekiler hem Kırım'dakiler

dünyanın dört bir yanındaki Müslümanlar bayram tadında bayramı en kısa sürede yaşarlar" dedi.

Filistin Büyükelçiliği Müsteşarı M. Nebil Es-Sarac, yaptığı konuşmada böyle bir geceye katıldıkları için mutlu olduklarını söyledi. Büyükelçilik Müsteşarı Es-Sarac, Keçiörenlilere ve Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak'a teşekkür etti.

Genel Başkanımız Tuncer Kalkay da dört yıldır Uluslararası Ramazan Etkinlikleri'ne katıldıklarını belirtti. Gece için Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak'a teşekkür eden Kalkay, "Çok güzel bir gece geçirdik. Etkinliğe ilk senesinden bu yana katılıyoruz. Burada çok güzel sloganlar var. Keçiören, dünyanın evi olarak nitelendiriliyor. Bu millet çok büyük bir millet. Dünyanın neresinde bir hak-

sızlık varsa hemen tavrını ortaya koyuyor. Kırım Tatarları da bu milletin bağrından çıkmış bir millet. Yüzlerce kilometreler uzakta Karadeniz'in bir yakasında hak için çok büyük bir mücadele verdiler. Halife'nin memleketi olan Osmanlı topraklarına geldiler. Anadolu onlara kucak açtı. Yüz binlerce kişiyi sürgüne gönderseler de onlar yeniden kendi ülkelerini vatan yapmaya, yeniden İslamiyet'in bayrağını dalgalandırmaya çalışıyorlar. Bu gece için de Keçiören Belediye Başkanımız Sayın Mustafa Ak' a teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Konuşmaların ardından Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, Genel Başkanımız Tuncer Kalkay, Filistin Büyükelçiliği Müsteşarı M. Nebil Es-Sarac ve sanatçı Ömer Karaoğlu'na teşekkür plaketi takdim etti.

Kırım Sabriye Erecepova'yı Anıyor

AKMESCIT / SİMFEROPOL (QHA) - Kırım Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ve Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti halk Sanatçısı Sabriye Erecepova'nın doğumunun 100.yıldönümü dolayısıyla resimli anı zarfı hazırlandı.

Üzerinde Erecepova resmi olan zarf, 10 Temmuzda İsmail Gaspıralı Kırım Tatar Kütüphanesinde düzenlenecek törenle tanıtılacak.

Zarfin tanıtımına Kırım Başbakan Yardımcısı Aziz Abdullayev, Kırım Kültür Bakanı Alyona Plakida, Kırım Tatar Millî Meclis Başkanı, Ukrayna milletvekili Mustafa Abdülcemil Kırımçoğlu, Kırım Parlamentosu Etnik İlişkiler ve Sürgünden Dönen Vatandaşlar Daimi Komisyonu Başkanı Remzi İlyasov, Ukrpoçta Devlet Postane Şirketi Kırım Müdürlüğü Başkanı Ruslana Krizskaya, Kırım Tatar Yazarlar Birliği Başkanı Rıza Fazıl'ın katılımı bekleniyor.

Sabriye Erecepova, 12 Temmuz 1912 tarihinde Bahçesaray'da, öğretmen Kerim Cemilev'in ailesinde doğdu.1926 yılında Akmescit'te okula başladı.recepova, 1932 yılından itibaren Kırım Radyosunda çalışmaya başladı. Radyoda çalışırken Kırım Tatar türkülerini söyledi.Burada ünlü Kırım Tatar besteci Yahya Şerfedinov ile tanıştı. 1935 yılında Yalta Sinema Stüdyosunda çekilen "Zaporjets za Dunayem" (Tuna Ardında Zaporijyalı) filminde "Pencereden Kar Gelir" ve "Mecbur Oldum" olmak üzere iki türkü söyledi. 1939 yılında Kırım Tatar sanatçılar grubu, ilk kez Kırım Tatar kültürünü SSCB radyosunda tanıttı.Appaz ustanın

kemanı eşliğinde Sabriye Erecepova türkü söyledi.

1939 yılında Moskova'da 1. SSCB Şarkı ve Oyun Yarışması'na katıldı ve orada kendisine "Yetenekli Genç Türkücü" diploması verildi. 1940 yılında Erecepova'ya Kırım Özerk Sovyet Cumhuriyeti Halk Sanatçısı unvanı verildi.Erecepova, 2.Dünya Savaşı başladıktan sonra askerlere konser vermek için kurulan ansamble dahil edildi.

Bu ansambl, Sovyet askerlerinin geri çekilmesiyle lağvedildi. Sabriye Erecepova, 2. Dünya Savaşı sırasında tiyatronun diğer çalışanlarıyla birlikte Romanya'ya götürüldü.

Kırım Tatar halkının 18 Mayıs 1944'te topyekün Kırım'dan sürgünü sırasında Erecepova'nın kocası ve oğlu Özbekistan'na sürgün edildi. Erecepova, 1940'lı yılların sonunda kocası ve oğlunun yanına Özbekistan'a geldi. Kırım Tatar sanatçısı, 15 Eylül 1950 yılında tutuklandı ve savaş sırasında düşman ülkede (Romanya) bulunmak suçundan dolayı 25 yıl hapis cezasına çarptırıldı.Erecepova, 1950 yılının aralık ayında hapiste asılsız suçla itham edilerek hapis cezasına çarptırılan oğluna rastladı. Erecepova, hakkındaki dava iptal edildikten sonra, 12 Mart 1956'da serbest bırakıldı, 18 Aralık 1967'de ise üzerine atılan suç iptal edildi ve sabıkası silindi. 1964 yılında Sabriye Erecepova'ya Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Halk Sanatçısı unvanı verildi.

Sabriye Erecepova, 1977 yazında Taşkent'te hayatını kaybetti.

QHA

“Kırım Ana” nın 100. Doğum Günü Kutlandı

Kırım Tatarı olup da Sabriye Erecepova'yı tanımayan yoktur sanırım. Pek çoğumuz adını bilmeseye bile sesi ve yırlarına aşınadır.

O halkımızın unutulmaz tatlı sesli bülbülü idi... O yırlarıyla cenk ve sürgünlük dönemlerinde halkının yaralarına ilaç olan sesdi... O halkının bir gün mutlaka Vatan Kırım'a döneceğine olan inancını asla kaybetmeyen ama kendisi bu mutluluğu yaşayamayan fakat kendisine atfedilen “Kırım Ana” adını sonuna kadar hakeden inançlı bir kadındı... Eğer yaşasaydı 12 Temmuz'da 100 yaşında asırlık bir çınar olarak halkının arasında olacaktı ancak hayat yolculuğu 1977 yılının sıcak yaz günlerinden birinde Taşkent'te sona erdi. Fakat Kırım Tatar halkı onu asla unutmadı. 15 Temmuz 2012'de “Nenkecan Kadın Qızlar Klübü”nin Akmesit'teki “Yeşil Ada” da tertip ettikleri toplantı bunun en güzel belgelerinden biri oldu.

Zera BEKİR ve Rüstem Memet'in sunuculuğunu yaptıkları toplantıda Kırım'ın sevilen sesleri Sabriye ERECEPOVA'nın sesinden duyulup tanınan yırlarla bu güzel güne renk kattılar. Bir sanatçı elbetteki sanatıyla anılır ama Kırım Ana'nın hayatı gerçekten ibret alınacak bir öykü barındırıyor. Misafirler bu değerli yırları dinlerken aralarda anılarından bahsederek Sabriye hanımın hayatının bilinmeyen noktalarını dile getirdiler.KİPU Rektörü Fevzi YAKUBOV ise Qaytarma Ansamblü'nin kuruluşunu ve Sabriye hanımla nasıl tanıştığını anlattı. 1957'deki ilk konserde 17 – 18 yaşındaki üniversi-

te öğrencilerinin konseri ayakta dinleyip hüngür hüngür ağladıklarını anlattı. Özellikle de bu değerli sanatçının Kırım Tatar Dili'ne olan hakimiyetini ve çok temiz konuştuğunu anlattı. Daha sonra Amerika'dan gelen Rüstem BORLUCA, Derneğimiz Genel Sekreteri Oya Deniz ÇONGAR ve Gençlik Komisyonu Başkanımız Fethi Kurtiy ŞAHİN'de Sabriye ERECEPOVA'yı ilk kez nasıl dinlediklerini ve hayatlarındaki önemini dile getiren konuşmalar yaptılar. Ancak belki de günün en ilginç bölümü Sabriye hanımın ressam yönünün anlatıldığı anlardı. Değerli sanatçı Zarema TRASİNOVA onun ressam yönünü anlatan duygusal bir konuşma yaptı. Yapılan konuşmalarda Marlene DIETRICH ya da Edith PIAF kadar önemli bir sesin yaşarken kıymetinin bilinmediğinin altı çizildi. Son olarak Ural Dağı'nda hapiste birlikte olduğu arkadaşı Enise hanım ise onun o şartlarda bile büyük bir gururla yırlarını gardiyanlara bile dinletip onların takdirini kazandığını ifade etti.

BAHÇESARAY'DA KIRIM TATAR EL SANATLARI

BAHÇESARAY (QHA) - Bahçesaray La Richesse Kırım Tarih Müzesi'nde 19-20. yüzyılın başı Kırım Tatar el sanatları eserlerinin yer aldığı "Eski Örnek" Sergisi açıldı.

Sergi, sembolik olarak müzenin 1.Kuruluş yıldönümüne denk geldi.Sergide, Kırım Tatar Sanat Müzesinde saklanan 100'e yakın en değerli nakış, dokumalar, bakır kap kacaklar, takılar ve elbiseler yer aldı. Sergide, Kırım Tatar Sanat Müzesi'nin Kırım'ın tüm bölgelerinde özel koleksiyonlardan topladığı eşyalar takdim edildi.

Sergi, ziyaretçilerine geleneksel Kırım Tatar kadın elbisesi, şerbenti, kemeri nakışlı kuşak, süslü başörtüsü, fes, işlenmiş kolluklar, çorap bağları, keseler gibi eşyaları görme imkânını sundu. Ziyaretçiler, sergide dekoratif keten havluları, yastık kılıflarını, kilimleri görme imkânını buldu.Sergide sini desenli tepsi, güğüm, cezve gibi madeni eserleri yer aldı.

Kırım Tatar Sanat Müzesi müdürü Safiye Eminova, sergilenen eşyaların üzerinde geleneksel Kırım Tatar desenlerinin bulunduğu için araştırmacıların bu koleksiyona büyük ilgi gösterdiğini söyledi.Sergilenen eşyalar, sürgün sırasında

Kırım'dan çıkarıldı ve sürgünden sonra tekrar Kırım'a getirildi.

Eminova, "Bu eşyalar çok kıymetli.Çünkü onlar hem eski, hem Kırım Tatarlarının elleriyle yapıldı. Her bir eşyanın kendine has güzelliği, zenginliği, tarihi, efsanesi var." dedi.

Serginin açılışına Kırım Kültür Bakanlığı Müze, Doğal Parkı ve Kütüphanelerin Faaliyetini İnceleme ve Tahmin Etme İdaresi Başkanı Yelena Emirova, Bahçesaray Valisi Hilmi Ümerov, sanat bilimcileri, ressamlar, araştırmacılar, sanatçılar katıldı

Sanat bilimcisi Elmira Çerkezova, 18 Mayıs 1944 sürgününden önce Kırım'da 50'den fazla el sanatları çeşitlerinin var olduğunu, günümüzde bunlardan sadece 5'inin yeniden canlandırıldığını, bunun için Kırım Tatar el sanatlarını gösteren bu serginin çok kıymetli olduğunu dile getirdi.

Tören, Kırım Tatar halk danslarıyla renklendirildi.

La Richesse Müzesi, 2 Temmuz 2011 tarihinde açılmıştı. Müzede 13-20. yüzyıllar arası yaklaşık 1,5 bin eşya bulunuyor.

QHA

İşte Ant Etkenmen'in aslı

AKMESCIT - Kırım Haber Ajansı, "aslı bulunamıyor" denilen Kırım Tatar millî marşının orijinalini yayınladı.

Ant Etkenmen'in orijinali 1917 yılında Millet gazetesinde Arap alfabesiyle basılmıştı. Daha sonra Kırım Mecmuası, Millet gazetesini kaynak göstererek 1918 yılının 8. sayısında eseri tekrar yayınladı. QHA, Kırım Mecmuası'nı arşivlerde buldu.

Söz konusu mecmuadaki metnin transliterasyonunu aşağıdaki gibidir:

AND ETKEMEN

*Ant etkemen Tatarlarıñ yarasını sarmağa,
Nasıl bolsun bu zavallı qardaşlarım çürüsün?
Onlar için ökünmesem, qayğırmasam yaşasam,
Yüregimde qara qanlar qaynamasın qurusun!
Ant etkemen şu qaranğı yurtqa şavle serpmeye,
Nasıl bolsun eki qardaş birbirini körmesin.
Bunu körip buvsanmasam, muğaymasam, canmasam,
Közlerimden aqqan yaşlar derya deñiz qan bolsun.
Ant etkemen, söz bergemen bilmek için ölmege,
Bilip körüp milletimiñ köz yaşını silmege.
Bilmey, körmey biñ yaşasam qutrultaylı han bolsam,
Yine bir kün mezarlıklar kelir meni kömmege!*

Çelebi Cihan

Orijinal Metin

Yañı Dünya gazetesinin başına Zera Bekirova getirildi

SIMFEROPOL (QHA) - Kırım Özerk Cumhuriyeti Halklar Arası İlişkiler ve Sürgünden Dönen Vatandaşlar Komitesi, Yañı Dünya gazetesinin baş editörlüğüne gazeteci Zera Bekirova'yı getirdi.

Nenkecan Kırım Tatar kadın dergisinin başeditörü, Ukrayna Yazarlar Birliği üyesi, Yañı Dünya gazetesi yazarı Zera Bekirova, görevi Enver İbrahimov'dan devraldı.

Radyoda Meydan Kahvesi programına çıkan Zera Bekirova, gazeteye genç, yetenekli ve aktif gençleri çekerek yeni bir atılım gerçekleştireceklerini, gazete bünyesinde genç gazeteciler kulübü ve çocuk stüdyosunun kurulacağını, gazetenin internet sayfasını açacaklarını kaydetti.

QHA

Bekirova, Yañı Dünya ile ilgili planlarını QHA'yla paylaştı

AKMESCİT - Kırım Tatar dilinde yayın yapan Yañı Dünya gazetesinin yeni baş editörü Zera Bekirova, gazeteyi yeni bölümlerle, kaliteli analitik makalelerle canlandırmayı ve Yañı Dünya bünyesinde Genç Gazeteciler Kulübü açarak Kırım Tatar gazeteciliğini geliştirmeyi planladığını söyledi.

Bekirova, gelecek ile ilgili planlarını QHA'ya şöyle açıkladı: "Biz, gazetemizin bünyesinde çocuk stüdyosu açmayı planlıyoruz. Çocuklar orada Kırım Tatar dilinde çizgi film yapacak, oyun hamuru animasyonu ile uğraşacak, disk hazırlayacaklar. Biz, bu stüdyoya Nüzhet Ümerov'un adını vermek istiyoruz. Biz, bu çocuk yazarının, kuracağımız stüdyoya başkanlık etmesini istiyoruz. Çocuklar, onun şiirlerinden uyarlanan çizgi film yapabilirler. Gazetemizin "Balalar Dünyası" eki var. Örneğin Türkiye'de gazeteler disklerle çıkıyor. Biz de gazetemizde, çocuklarımızın yaptığı çizgi filmlerinin içinde bulunacağı bir ekin olmasını istiyoruz." dedi.

Zera Bekirova, Yañı Dünya gazetesinde genç gazeteciler kulübünü açmayı planladığını dile getirdi. Bekirova, bu kulüpte deneyimli, ünlü gazetecilerin Kırım Tatar dilinde yazan genç gazetecilere seminer vereceğini açıkladı. Zera Bekirova, Kırım Tatar dilinde yazılan metinlerin en büyük sorununun, yabancı dillerden sözcükler, ifadeler kullanmak olduğunu belirterek gazetecilerin metinleri üzerinde çalışmanın önemli olduğunu dile getirdi. Bekirova, Yañı Dünya gazetesinin bilgi verme hızı açısından haber ajansları ve televizyon gibi basın organlarıyla mücadele edemediğini, bunun için daha çok kaliteli analiz makalelerine ağırlık vermesi, yeni bölümleri açması gerektiğini söyledi. Bekirova, "Kırım Tatar diline yerel dil statüsü verilebileceği için biz, okurlarımıza dilekçe, başvuru gibi resmi yazıları Kırım Tatar dilinde yazmayı öğretecek özel bölüm açacağız. Bunun yanı sıra biz "Ünlü Sülaleler" bölümünü açmayı planlıyoruz." dedi.

Bekirova, Yañı Dünya gazetesinde Kırım Tatar dili kurslarının açılacağını belirtti. Yeni Dünya

gazetesinin resmi sitesi www.yanidunya.org 'da makaleler Kiril harfleri ile yayımlanırken Facebook'taki sayfada Latin alfabesinde yazılar yayımlanacak.

Zera Bekirova, gazetenin maddî durumu konusunda ise, kamuya ait olan gazetenin devlet bütçesinden ayrılan para ile çalıştığını, bunun yanı sıra kendisinin para kazanması gerektiğini söyledi. Bekirova, "Gelecek yıl bütçeden ne kadar para ayrılacağına bakacağız. Ama sadece bu paraya güvenmeyeceğiz. Tabii ki para kazanmak, bunun yollarını aramak lazım. Para kazanmanın yolları olarak Kırım Tatar dili kursları düzenleme, reklam alma imkanlarını değerlendiriyoruz." dedi.

Zera Bekirova, Yañı Dünya gazetesinin bulunduğu binanın çok kötü durumda olduğunu söyledi. Bekirova, "Bu antika denilecek kadar çok eski binada her şey dökülüyor. Bunun için biz bu binayı tamir etmek istiyoruz. Diasporadan yardım bekliyoruz." dedi.

QHA

KIRIM TATAR MİLLÎ MARŞI TARTIŞMASI

Kırım Tatar Yazarlar Birliği yönetimi tarafından metni değiştirilen ve ATR Televizyonunun orkestra eşliğinde yapılan millî marşın koro halindeki kaydı 18 Mayıs 2012 matem mitinginde çalınmıştı. Marşla ilgili konularda tek yetkili özyönetim organ olan Kırım Tatar Millî Kurultayı'nın kararı olmadan yapılan bu değişiklik büyük tartışmalara sebep oldu.

Millî marşına değişiklik konusunun gündeme getirilmesi bile suç olan Türkiye'de yaşayan diaspora başta olmak üzere Kırım Tatar halkının bir kısmı bu değişikliğe karşı çıkarken, değişikliği yapan Kırım Tatar yazarları, "Ant Etkenmen" in orijinalinin daha önce değiştirildiğini ve bilim adamlarının eserin orijinal metni bulamadığını, eserin şimdiki halinin son 2 satırın karamsar olduğundan dolayı eserin değiştirilmesinin şart olduğunu ve kendilerinin eseri değiştirme hakkına sahip olduğunu öne sürmüşlerdi.

Kırım Tatar Millî Meclisi (KTMM) üyesi, Kırım

gazetesi baş editörü Bekir Mamut halkın, millî sembol haline gelmiş bir edebiyat mirasına değişiklik yapma hakkına sahip olduğunu söyledi. Mamut, marşın daha önce de birkaç kez değiştirildiğini, dil bilimcilerinin Noman Çelebicihan'ın yazdığı ve 1916 yılında Tercüman gazetesinde yayımlanan Ant Etkenmen'in orijinalini günümüzde arama çalışmalarının başarısız şekilde devam ettiğini söylemişti.

Mamut, 23 Haziranda yapılan ve marşta değişiklik konusunun tartışıldığı yuvarlak masa toplantısında, "Biz son iki satırın kabul edilmesi gerektiğini söylemiyoruz, çünkü bizden daha iyi satır yazan olabilir. Ancak bizim, iyi marş daha iyi hale getirme hakkına sahip olup olmadığımız konusunda karar vermeliyiz." dedi.

21-22 Temmuzda yapılacak 5.Kırım Tatar Millî Kurultayı 4.Toplantısında marşta değişiklik konusu görüşüldü.

QHA

DÜĞÜN

Genel Merkez Gençlik Komisyonu eski üyesi Revan MUSTAFA ile Teuta ZOTO 26 Ağustos 2012 tarihinde evlenmiştir.

Genç çiftte ömür boyu mutluluklar dileriz.

RAMAZAN ÜSEYİNOV: SEMERKAND'DAN AHLAT'A UZUN İNCE BİR YOL!

Oya Deniz Çongar

Ramazan ÜSEYİNOV Kermençik'li bir baba ile Ayserez'li bir annenin çocuğu olarak 1949'da Semerkand'da dünyaya geldi. 7-8 yaşlarındayken kendi kendine resim yapmaya başladı. O sırada tek öğretmeni çizirken resimlerine baktığı kitaplardı. İlk resim öğretmeni 1964 yılında Antonina Vasiliyevna oldu. 1967'de Taşkent'e gitti. Ailesinin karşı çıkmasına rağmen eğitimini 4 yılda tamamlayıp Akademi sınavları için Lenigrad'a gitti ama 1 puanı eksikti ve akademiye kabul edilmedi. 10 yıl seramikler, mozaikler yaptı fakat resimden asla vazgeçmedi. 1989'da içindeki resim sevgisi yeniden kendisini gösterdi. Aynı yıl "Taşkent Sanat Müzesi" 5, Moskova'daki bir müze'de 2 tablosunu satın aldı. 1990'da ilk kişisel sergisini açtı. Onu her yıl Moskova'da açılan sergiler takip etti. Almanya, Fransa ve Çin'de açtığı sergiler büyük ilgi gördü. 10 Ukrain ressamla Şangay'da, 4 ressamla Lyon'da açtığı sergilerin gördüğü ilgi 2008'de New York ve Washington'daki sergilerin de habercisiydi. Sanatçı bu sergilerin onun için hiçbir önemi olmadığını önemli olanın "Kırım Tatar Ressamı" olarak anılmak olduğunu söylüyor.

Minyatürlerden etkilenen Ramazan ÜSEYİNOV kendi tarzını oluştururken yaptığı resimlerde Kırım Tatar tarihinin önemli bir yeri olduğunu belirtiyor. Tablolarına başlarken düşünde kalanları tuale aktardığını ve asla resmini bitirmeden kalkmadığını da sözlerine ekliyor. Yaşadığı her şeyi resimlerde anlatan sanatçı Özbekistan'ın kendisini çok etkilediğini ve bunların tablolarında da görülebileceğini ifade ediyor.

2011'de Bitlis Ahlat'ta düzenlenen 14. TÜRKSÖY Ressamlar Buluşması'na 18 ülkeden ressamla birlikte katılan sanatçımız diğer ressamlarla çalışmanın çok zevkli olduğunu, çünkü birbirlerini çok iyi anladıklarını söyledi. Kendilerine Ahlat tarihi anlatılarak orayı

anlatan bir resim çizmeleri istendi. Diğer katılımcılar Ahlat'ı çizirken Ramazan ÜSEYİNOV hissettiklerini tuale aktararak farklı tarzını burada

da ortaya çıkarttı. Kırım Ahlat'ta misafir statüsünde yer almıştı. Ancak hiç ummadığı bir anda Ayder Aliyev kendisine tebrik telefonu açınca kazandığını öğrenip çok şaşırın sanatçımız kendisinin teknik

olarak çok da mükemmel bulmadığı resminin çok beğenilmesinin mutluluğunu yaşıyor. Ailede torununun ressam olmak istediğini söyleyen ÜSEYİNOV "ressam çok ama kendini bulan az" diyerek sanatçı olmanın zor olduğunu ve çok çalışmak gerektiğini belirtiyor.

Ramazan ÜSEYİNOV 1991'de Kırım'a yerleşti. Şu anda Akmescit'te Yaşayan sanatçımız bir dönem KİPU'da da dersler verdi. Şu anda çocuklar sanat okulunda ders veriyor, ayrıca evinde master class çalışmaları yapıyor. Yaptığı "Harabe Şehir" adlı

tablosuyla Akademisyen ressamlar tarafından birinciliğe layık görülen Kırımlı ünlü ressam Ramazan ÜSEYİNOV'a TÜRKSOY Resim Ödülü TÜRKSOY Genel Sekreteri Düsen KASEİNOV tarafından takdim edildi. Sanatçımızın eseri diğer ressamların resimleri ile birlikte bir dünya turu yapacak ve Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri tarafından düzenlenecek sergilerde sanatseverleri beğenisine sunulacak.

HAMAMÖNÜ'NDE RAMAZAN COŞKUSU'NA KIRIM DERNEĞİ DE KATILDI

Altındağ Belediyesi'nin geleneksel olarak düzenlediği Hamamönü Ramazan etkinliklerinde Derneğimiz 1 ay boyunca açmış olduğu stant aracılığı ile yer aldı.

Ankaralıların Ramazan coşkusunu doyusıya yaşadıkları bu mekanda Kırım Derneği Standı büyük beğeni topladı. Ramazan geceleri konserler, Tasavvuf Müziği dinletileri, Hacivat-Karagöz gösterileri, sanat ve sokak sergileri, orta oyunları ve açık hava sinemasında film gösterimleri ile renklendi. Altındağ Belediyesi iftar yemeklerini müzeye dönüştürülen Ulucanlar Cezaevi'nde verdi.

Kırım derneği Genel Merkezi olarak Altındağ Belediyesi'nin Ramazan etkinliklerinde yer almak bizleri daima heyecanlandırıyor. Üstelik bu yıl 1 ay boyunca açtığımız stantla Hamamönü'nde bulunmak bizler için farklı bir deneyim oldu. Derneğimiz yayınlarını, Kırım el sanatı ürünlerini, kültürümüzü ve Derneğimiz faaliyetlerini sergilediğimiz standımız halkın büyük ilgisine mazhar oldu. Fakat bizim Altındağ ile bağımız sadece bu standımızla sınırlı değil. Yıl boyunca Hamamönü Kabakçı Konağı'nda yaptığımız etkinliklerimizle de halkımızla bir aradayız.

Kırım Derneği Genel Merkez'inden Kırım'a Ramazan Yardımı

Kırım Derneği Genel Merkezi, Kırım Müftülüğü ile işbirliği yaparak Ramazan ayı dolayısıyla Kırım'da yaşayan fakir Kırım Tatar ailelerine erzak paketleri dağıttı.

Dernek üyelerinin bağışlarıyla sağlanan erzak yardımı her yıl geleneksel olarak yapılıyor. Yardım kampanyasında yaklaşık 260 Ramazan paketi cami imamları vasıtasıyla muhtaç olan vatandaşlara verildi. Erzak, Kırım'ın tüm bölgelerine ulaştırıldı. Ramazan paketinde şeker, pirinç, kahve, tatlı, zeytin, makarna gibi toplam 20 gıda çeşidi yer aldı.

Kırım Müftü Yardımcısı Ayder İsmailov, yaptığı açıklamada, "Bu sene biz bu hayır yardımlarını bütün Kırım'a yaymaya çalıştık. Allahü Tealâ bu yardımı yapan herkesten razı olsun. Şu mübarek Ramazan ayında kat kat sevabını versin inşallah." dedi.

Erzak yardımının dışında, Kırım Derneği Genel Merkezi ve Kırım Müftülüğü nezaretinde Kırım'da ihtiyaç sahibi vatandaşlara fitre ve zekat dağıtımı yapılacak.

Ramazan ayı dolayısıyla erzak kampanyasına katkıda bulunan hayırseverlerin listesi aşağıdadır.

Abdullah AYHÜN, Abdurrahman TOPRAK, Adem AYRAÇ, Alaettin GÜNGÖR, Ali ŞENEL, Arif KASAL, Aslıhan TEMEL, Atilla MURATHAN, Avni ÖKMEN, Aydın TAN, Ayşe ATAÇ-Alev AKÇURA ATAÇ, Ayşe BAYAR, Ayşe DUMANLAR, Ayşe MURATHAN, Ayşe Selcen BAY, Ayşen Tuğba AYDIN, Bahar ÇAKIR, Baykal YILDIRIM, Burhan GÜVENÇ, Bülent BOSTAN, Celal KAYA, Celalettin Semih KUNAK, Cihan SOYALP, Cüneyt ÇAKMAK, Çetin YILMAZ, Deniz AYDIN, Elif Gökçen BAY, Elif KILIÇ, Emine KAYA, Emre GÜNGÖR, Emre KIRIMTAY, Engin SALMAN, Enver AYDOĞAN, Eray Uğur KUTSAL, Erman ÖZCAN, Ertuğrul BAYAR, Evrensel EMRE, Fatma KAHRAMAN, Fatma TOPAL, Fatmanur ŞILDAK, Figen SEYMEN, Funda TOPRAK, Gençler KIRAN, Gülhan AYDOĞAN, Hacı Mehmet ŞAHİN, Hakan TEKİN, Hamit ÇELİK, Hasene DEMİRŞAHİN, Hatice GÜNER - Gülten ÜRKMEZ, Haydar ÜREK, Hilal BAYAR, Hüseyin CANTAŞ, Hüsnü Yusuf CURA, İlker GÜNER, İlknur GÜNER, IPEK DURU BAYAR, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsimsiz, İsmail AYDINGÜN, Kadir ERKOÇ, Kadir TOPUZ, Kadriye KAYAKIRILMAZ, Kasım DEMİREL, Kenan ÖNER, Levent ŞARLAK, Leyla ÇONGAR, Mehmet Ali ÇALIK, Mehmet Mansur SEZGİNER, Mehmet ÖZGÖÇMEN, Mehmet Sadi YETKİN, Meliha AYILDIZ, Meryem DİNÇ, Mesut CANBAZ, Mesut YILMAZ, Metin AYDOĞAN, Mevlüt KALKAY, MİNE KAYA, Murad BAVBEK, Murat BATIR, Murat ÇELİK, Murtaza ESENKAL, Mustafa ERBAŞ, Mustafa SENCER, Müslüm ÖZDEN-Nilüfer ÖZDEN, Namık Kemal BAYAR, Nazif GÜNGÖR, Nebi TAMYÜKSEL, Necla DUMAN, Necla KALKAY, Neriman TEMUR, Nilüfer DURSUN, Nimet KANDEMİR, Numan YÜKSEL, Nursin CURA ve Ark., Nurten BAY, Nurten GÖRGÜN GÜNER, Oğuz ERDOĞAN, Onur AKGÜN, Orhan GÜNVARAN, Osman ÇALIK, Osman OKTAY, Oya Deniz ÇONGAR, Ömer ALBAYRAK, Ravil AGİŞ, Rifat BAYBÖRÜ, Rifat ŞAHİN, Rüstem BORLUCA, Saadet ASLAN BAYAR, Sabriye KONUKSEVER, Salih VURGUN, Salim Tolga BOSTANCI, Sebika AĞIRAL, Sefer AYTUĞLU, Sema KÜÇÜKAY, Semra BATIR, Senem BAYDAR UZER, Sercan BAYKARA, Serinay ÇUHADAR, Serkan SAVA, Serpil GENÇE, Sezai TÜRK, Sinan GÜNDEMİR, Soner TARHAN, Şevket ERDOĞAN, Şevki DEMİRBAŞ, Şule AÇIK, Şükriye CANBULAT, Şükrü BİLGİLİ, Tamer YELSELİ, Tuncer KALKAY, Ufuk MİSTEPE, Vildan AKSEL, Yüksel HARMANCI, Zafer KARATAY, Zeki KAPLAN.

G

enel Merkezimiz ve Kırım Müftülüğü işbirliği ile bu yıl üçüncü kez gerçekleştirilen “Fitre ve Zekatlarımızı Kırım’a Gönderiyoruz” kampanyası çerçevesinde Ramazan ayı boyunca yapılan

2012 YILI FİTRE VE ZEKATLARIMIZI KIRIM’A GÖNDERDİK

bağışlar Kırım’a gönderilmiştir. Kampanya çerçevesinde bu yıl Fitre ve Zekatlarını Kırım’a gönderilmek üzere Genel Merkezimize teslim edilen 86 Bağışçıdan toplanan 9.054,00 TL karşılığı 5.025,00 USD, dinimizin kuralları gereği bayram namazından önce ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere Kırım Müftülüğü (Kırım Müslümanları Dini İdaresi) hesaplarına aktarılmıştır. Bağışçılar, fitre ve zekatları yanı sıra oruç tutamayanlar için şart olan fidye (kefaret) bedellerinin de Kırım’a gönderilmesini istemiştir. Kırım’a gönderilen miktar dışında 1.908,00 TL’lik zekat bedeli de Kırım’dan Türkiye’ye okumaya gelen öğrenciler için Genel Merkezce açılan burs fonu hesabına aktarılmıştır.

Bunun haricinde, Genel Merkezimize yapılan bağışlar ile sağlanan 260 paketlik Ramazan Yardım Erzakı da Kırım Müftülüğü tarafından Ramazan ayının son haftasında ihtiyaç sahiplerine dağıtılmıştır.

Kırım Müftüsü Hacı Emirali Ablayev, son üç yıldır yürütülen kampanyaya iştirak eden tüm bağışçılara teşekkür ederek, Müftülüğe ulaşan fitre ve zekatları kural olduğu üzere bayram namazından önce Kırım’daki cami imam-ları aracılığı ile ihtiyaç sahiplerine dağıtılacağını bildirerek, Türkiye’de yaşayan tüm vatandaşlarımıza Genel Merkez aracılığıyla bayram kutlamasında bulunmuştur.

“Fitre ve Zekatlarımızı Kırım’a Gönderiyoruz” kampanyasına katılan bağışçılar:

MELTEM YÜCEL, FERİDUN DOKUZLAR, NAMIK KEMAL BAYAR, YUSUF ÇAĞLAYAN, SENEM BAYDAR UZER, METİN SANCAKTAR, İSİMSİZ (TC KİMLİK:107*****06), ŞENOL AKSOY, İSİMSİZ (TC KİMLİK:160*****92), SÜLEYMAN GENÇE, SEMİH TALİ, LEYLA ÇONGAR, NAZMIYE ÇOMAK, ÖZKAN ÖNDER, MUSTAFA DOĞAN, TANER KAYAN, CAVİT ERTAN, TUNCER KALKAY, NECLA KALKAY, ŞEVKET BÜLEND YAHNİCİ, AHMET OZAR, OSMAN OZAR, NURSEL ERDOĞAN, HACI MEHMET ŞAHİN, LEVENT ŞARLAK, İDİL SEDEF ÇELİKCAN, YUSUF ZİYA ÇELİKCAN, BEYTİ ATEŞ, İSMAİL TONGUÇ, GÜVEN ÜNAL, OSMAN ERTUĞRUL, SEMA KÜÇÜKAY, İSİMSİZ (TC KİMLİK:215*****82), NURAY YURTSEVER ve ÇOCUKLARI, VEYSEL SAĞLAM, MEHMET MANSUR SEZGİNER, ERTAN BAYTOK, MUSTAFA ŞAHİN, AYŞE OZAR, D.MURAT AKTAŞ, RASİM ERGE, ALİ CAN, NECLA EREN, MEHMET PORTAKAL, ARİF YILMAZ, HASAN ERGE, FATİH ERGE, TİMUR AKYEL, HAKKI DENKLEŞTİRİCİ, NURİ ÖZER, FARUK DEMİREZEN, HİLMİ CEYLAN, HAYDAR TAN, OSMAN ŞİRİN, OSMAN KURT, İSMAİL SÖNMEZ, ÜMİT ERGEN, ERKAN ÖZER, MEHMET KIRAY, ÖMER ALBAYRAK, SEBİKA AĞIRAL, İSMAİL HAKKI ESENKAL, ADNAN ÖNDER, SAADET ASLAN BAYAR, İPEK DURU BAYAR, AYŞE DOĞANER, FURKAN DOĞANER, ZEKİ DOĞANER, MİTHAT KANDEMİRLİ, H.İBRAHİM KARAKAYA, HİLMİ ÖZMEN, SERKAN SAVA, GÜLTEN CANDEMİR, ALPER MERDANE, NAMIK YÜKSEL ve AİLESİ, BERKAY ATA, NİLÜFER ATA, ALPER ATA, RIFAT BAYBÖRÜ, HAKAN ÖZDOĞAN, HATİCE YAVUZ, BERNA TAŞDEMİR KURNAZ, GÜLTEN TAŞDEMİR, İSİMSİZ T.C NO 390*****52, HALİT SEZGİN, AHMET BASAN.

Derneğimiz Yayınları

NENKE CAN
No 1
2011

NENKE CAN
No 2
2011

NENKE CAN
No 3
2011

NENKE CAN
No 4
2011

NENKE CAN - GAGALANIN EDEBİY-ŞEİRİ, İLMİY-POPULİR MEGMİAŞI

NENKE CAN
No 5
2012

NENKE CAN - GAGALANIN EDEBİY-ŞEİRİ, İLMİY-POPULİR MEGMİAŞI

NENKE CAN
No 6
2012

NENKE CAN
No 7
2012

NENKE CAN - GAGALANIN EDEBİY-ŞEİRİ, İLMİY-POPULİR MEGMİAŞI